

Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το Αποτύπωμα των Περιοριστικών Μέτρων στην Οικονομική Δραστηριότητα του Πρώτου Τριμήνου: Συγκριτική Ανάλυση Ελλάδας - Ευρωζώνης

Η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων από την Ελληνική Κυβέρνηση απέτρεψε μια σοβαρή υγειονομική κρίση στη χώρα μας, έχοντας, ωστόσο, αρνητικό αντίκτυπο στο ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου του 2020, το οποίο, σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, κατέγραψε πτώση κατά 0,9%, σε ετήσια βάση και κατά 1,6% σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2019. Οι συνιστώσες της ζήτησης που συνέβαλαν στην απώλεια του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος ήταν η κατανάλωση των νοικοκυριών, οι επενδύσεις και τα αποθέματα, ενώ θετικά συνέβαλαν οι καθαρές εξαγωγές και η δημόσια κατανάλωση.

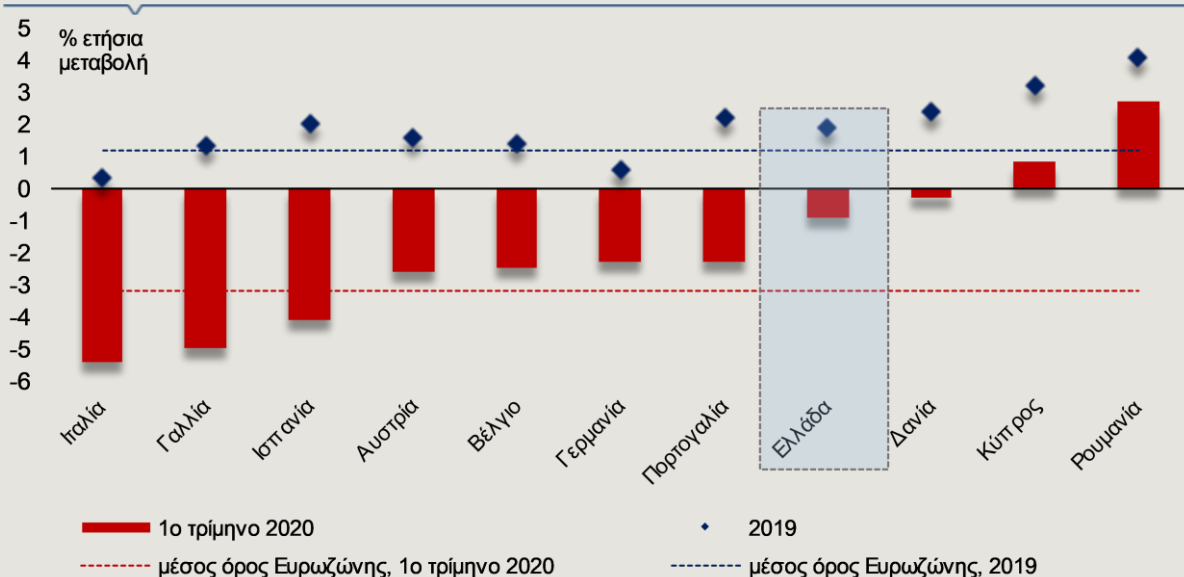
Είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό ότι η οικονομική δραστηριότητα στη χώρα μας έδειξε μεγαλύτερη ανθεκτικότητα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες, όπως παρατηρείται στο Γράφημα 1, όπου παρουσιάζεται μία συγκριτική ανάλυση των επιδόσεων του πρώτου τριμήνου ανά χώρα. Το γράφημα απεικονίζει τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη, κατά 3,2%, σε ετήσια βάση, το πρώτο τρίμηνο του 2020, η οποία είναι η μεγαλύτερη μετά τη μείωση που έχει καταγραφεί το τρίτο τρίμηνο του 2009 (-4,5%).

Οι δύο κρίσιμες παράμετροι που προσδιόρισαν το βάθος της ύφεσης, το πρώτο τρίμηνο, για όλες σχεδόν τις χώρες, ήταν (α) η ημερομηνία εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων, σε συνάρτηση με την εμφάνιση των πρώτων κρουσμάτων τους και (β) η πορεία του οικονομικού κλίματος.

Ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία που έχουν υποστεί το μεγαλύτερο πλήγμα, ξεκίνησαν τα περιοριστικά μέτρα σχετικά νωρίτερα (στις 10.3.2020, 14.3.2020 και 17.3.2020,

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Η Επίπτωση της Πανδημίας COVID-19 στο ΑΕΠ Επιλεγμένων Ευρωπαϊκών Χωρών το 1^ο Τρίμηνο του 2020

αντίστοιχα), ενώ στην Ελλάδα και την Γερμανία που τα καθολικά περιοριστικά μέτρα ξεκίνησαν στις 23 και στις 22 Μαρτίου, η μείωση του ΑΕΠ ήταν μικρότερη. Το βάθος της ύφεσης κάθε χώρας θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων, την αυστηρότητα των κανόνων κοινωνικής αποστασιοποίησης, τη δυναμική της ιδιωτικής κατανάλωσης, του εμπορίου και των επενδύσεων. Για παράδειγμα, η Γερμανία που εφάρμοσε, ένα πιο «χαλαρό» μοντέλο lockdown (επιτρέποντας την λειτουργία των εργοστασίων και των μέσων μαζικής μεταφοράς) κατέγραψε πτώση του πραγματικού ΑΕΠ, το πρώτο τρίμηνο του 2020, κατά 2,3%, χαμηλότερη από το μέσο όρο της Ευρωζώνης, ενώ οι προβλέψεις των διεθνών οργανισμών για το ρυθμό μεγέθυνσής της, τα επόμενα δύο έτη, είναι σχετικά πιο αισιόδοξες απ' ό,τι, για παράδειγμα, οι αντίστοιχες προβλέψεις για την Ιταλία, την Γαλλία και την Ισπανία.

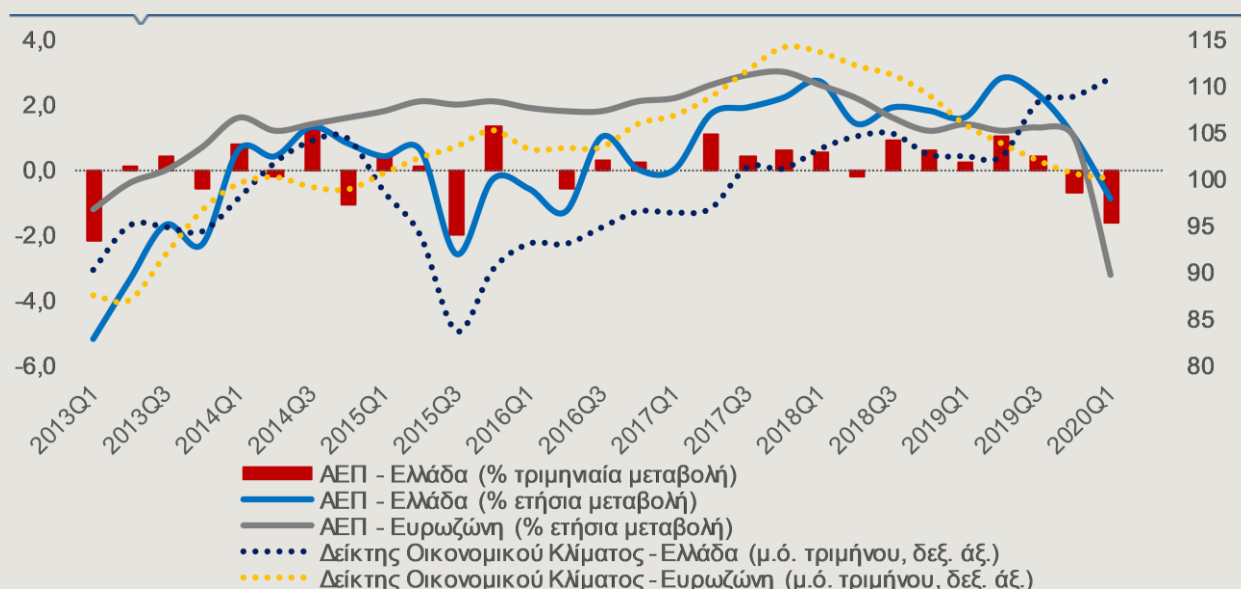
Παράλληλα, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ευρωζώνη, ο οποίος συνιστά πρόδρομο δείκτη της οικονομικής δραστηριότητας, σε συνέχεια της επιδείνωσης που σημείωσε τον Μάρτιο, κατέγραψε τον Απρίλιο την μεγαλύτερη μηνιαία πτώση (κατά -29,3 μονάδες) από την έναρξη της διενέργειας των ερευνών οικονομικού κλίματος το 1985, προσεγγίζοντας το επίπεδο του αντίστοιχου μήνα του 2009 (Γράφημα 2), (βλ. [Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων της 12.5.2020](#)). Στην Ελλάδα, η πτώση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος ήταν ηπιότερη σε σύγκριση με την Ευρωζώνη, το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου, αλλά συνεχίστηκε και τον Μάιο (-10,8 μονάδες), ενώ το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη τον ίδιο μήνα ανέκαμψε ελαφρώς (+2,6 μονάδες). Αξίζει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος της Ελλάδας ήταν ο υψηλότερος μεταξύ των χωρών της ΕΕ-27, κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο, παρά το γεγονός ότι η προβλεπόμενη πτώση του ΑΕΠ της χώρας το 2020 είναι η μεγαλύτερη στην ΕΕ-27, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η σημαντικότερη επίδραση των περιοριστικών μέτρων στην οικονομική δραστηριότητα, αναμένεται στο δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, καθώς αυτά ίσχυσαν για μεγαλύτερο διάστημα στο τρίμηνο αυτό, σε σύγκριση με το πρώτο. Για την Ελλάδα, το τρίτο τρίμηνο είναι το κρισιμότερο όλων. Στην περίοδο αυτή, συγκεντρώνεται σχεδόν το 60% των ετήσιων εισπράξεων από τον τουρισμό. Μια πιο σταδιακή χαλάρωση των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης συνεπάγεται ότι οι οικονομίες που βασίζονται περισσότερο στις μεταφορές και τον τουρισμό είναι πιθανό να πληγούν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα εντός του τρέχοντος έτους.

Η κρίση λόγω της εξάπλωσης του νέου κορωνοϊού εκτιμάται ότι θα αλλάξει ριζικά ορισμένες πτυχές των οικονομικών παγκοσμίως. Στην περίπτωση της χώρας μας, δεν αποκλείεται να αποτελέσει ευκαιρία αναδιάρθρωσης της οικονομίας. Η δημόσια διοίκηση και ο ιδιωτικός τομέας έδειξαν τεράστια προσαρμοστικότητα τόσο στον τομέα της Υγείας, όσο και στο πεδίο της τηλεργασίας μέσω της ψηφιακής οικονομίας. Παράλληλα, η χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης "Generation Next" που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία αντιμετώπισης της κρίσης. Η χρηματοδότηση, η οποία στο μεγαλύτερο ποσοστό της συνίσταται από επιχορηγήσεις (περίπου Ευρώ 22,5 δισ.) και δευτερευόντως σε δανεισμό (Ευρώ 9,5 δισ.) αναμένεται να έχει σημαντική, θετική επίπτωση στο πραγματικό ΑΕΠ, αφού θα διοχετευτεί σε δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, σε μεταρρυθμιστικά προγράμματα και σε δράσεις πρόληψης και προετοιμασίας, έναντι μελλοντικών υγειονομικών κρίσεων. Τούτο δίδει τη δυνατότητα υπέρβασης της κρίσης χωρίς σημαντική επιβάρυνση στο αριθμητή του λόγου

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Οι πρώτες επιπτώσεις της πανδημίας στο ΑΕΠ της Ελλάδας και της Ευρωζώνης κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020 και η εξέλιξη του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος

Πηγή: Eurostat,
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή,
ΕΛΣΤΑΤ

χρέους προς ΑΕΠ, ενώ παράλληλα θέτει σε σταθερή ανοδική τροχιά τον παρανομαστή του, καθώς μεταβάλλει της παραγωγικές δυνατότητες της χώρας μέσω του καθαρού σχηματισμού παγίου κεφαλαίου.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Economic Forecast, Spring 2020), αναμένεται ραγδαία πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη το 2020 (-7,7%), η οποία εκτιμάται ότι θα είναι μεγαλύτερη στην Ελλάδα (-9,7%), ενώ για το 2021 προβλέπεται μερική ανάκαμψη (κατά +6,3% και +7,9%, αντίστοιχα). Ως εκ τούτου, το πραγματικό ΑΕΠ των περισσότερων οικονομιών της Ευρωζώνης δεν προβλέπεται να επανέλθει μέχρι το τέλος του 2021 στα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα. Οι προβλέψεις, ωστόσο, τόσο της Τράπεζας της Ελλάδος, όσο και του Υπουργείου Οικονομικών, αναφορικά με τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας το 2020, είναι ηπιότερες. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα της Ελλάδος αναμένει ύφεση της τάξης του 6% για το 2020 και ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας κατά 5,5% το 2021, ενώ, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2020 (ΥΠΟΙΚ), το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα συρρικνωθεί το 2020 κατά 4,7% (βασικό σενάριο) και θα ανακάμψει κατά 5,1% το 2021.

Ανάλυση των Συνιστωσών της Ενεργού Ζήτησης του πρώτου τριμήνου 2020

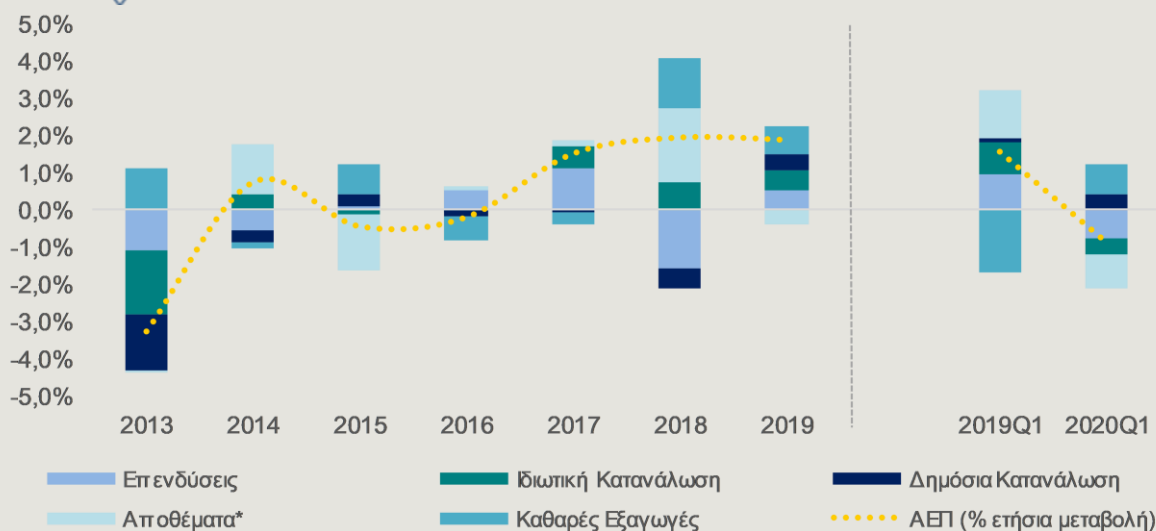
Οι καθαρές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αποτέλεσαν, τη διετία 2018-2019, το βασικό πυλώνα της οικονομικής μεγέθυνσης της χώρας, ενώ θετική παρέμεινε η συμβολή τους στη μεταβολή του ΑΕΠ και το πρώτο τρίμηνο του 2020 (Γράφημα 3). Συγκεκριμένα, η συμβολή των καθαρών εξαγωγών διαμορφώθηκε σε 0,8 της ποσοστιαίας μονάδας, καθώς οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 2,5%, σε ετήσια βάση, ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές αυξήθηκαν οριακά, κατά 0,2%. Η αύξηση των εξαγωγών στηρίχτηκε στις εξαγωγές αγαθών (+4,7%), ενώ οι εξαγωγές υπηρεσιών παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο με το πρώτο τρίμηνο του 2019. Ο τουρισμός, εξάλλου, που αποτελεί σημαντικό μέρος των εξαγωγών υπηρεσιών σημείωσε κάμψη το πρώτο τρίμηνο του έτους, με τις εισπράξεις (συμπεριλαμβανομένης της κρουαζιέρας) να υποχωρούν κατά 17,1% και την εισερχόμενη τουριστική κίνηση να είναι μειωμένη κατά 5,6%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019. Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται στην επιβολή περιορισμών στις μετακινήσεις, λόγω της πανδημίας σε παγκόσμιο επίπεδο εντός του Μαρτίου, ενώ ανεστάλη και η λειτουργία ξενοδοχείων και καταλυμάτων.

Η δημόσια καταναλωτική δαπάνη αυξήθηκε κατά 2%, το πρώτο τρίμηνο του 2020, έναντι ετήσιας αύξησης κατά 0,4%, το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019. Η θετική συμβολή της στη μεταβολή του ΑΕΠ ανήλθε σε 0,4 της ποσοστιαίας μονάδας. Δεδομένου ότι η υλοποίηση του κυβερνητικού σχεδίου για τη στήριξη επιχειρήσεων, εργαζομένων και αυτοαπασχολουμένων που έχουν πληγεί από την πανδημία, αλλά και των ανέργων ξεκίνησε τον Απρίλιο (καταβολή αποζημίωσης ειδικού σκοπού, παράταση επιδομάτων ανεργίας κ.λπ.), αναμένεται οι δημόσιες δαπάνες να αυξηθούν και το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

Από την άλλη πλευρά, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε, το πρώτο τρίμηνο του 2020 (-0,7%), για πρώτη φορά από το τέταρτο τρίμηνο του 2017, συνεισφέροντας στη συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 0,5 της εκατοστιαίας μονάδας. Η αναστολή λειτουργίας σημαντικών κλάδων της οικονομίας, το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου, όπως το λιανικό εμπόριο, οι υπηρεσίες εστίασης, οι υπηρεσίες αισθητικής, οι χώροι άθλησης και

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

Οι συμβολές των συνιστωσών του ΑΕΠ από την πλευρά της δαπάνης

*Συμπεριλαμβάνονται οι στατιστικές διαφορές

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

ψυχαγωγίας κ.λπ. και το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό των εργαζομένων των εν λόγω κλάδων τέθηκαν σε καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας, είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά το πρώτο τρίμηνο. Σημειώνεται, επίσης, ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος Εργάνη (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων), κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο, περιορίστηκαν σημαντικά οι εποχικές προσλήψεις σε ξενοδοχεία-καταλύματα και υπηρεσίες εστίασης.

Τέλος, οι επενδύσεις μειώθηκαν κατά 6,4%, το πρώτο τρίμηνο του 2020, ενώ συμπεριλαμβανομένων των αποθεμάτων, η ετήσια μείωση ήταν ίση με 5,1%. Η αρνητική συνεισφορά των επενδύσεων στην αύξηση του ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε 0,7 της εκατοστιαίας μονάδας και των αποθεμάτων, αντίστοιχα, (συμπεριλαμβανομένων των στατιστικών διαφορών) σε 0,9 της ποσοστιαίας μονάδας. Ως προς την ανάλυση των επενδύσεων ανά κατηγορία, οι επενδύσεις σε κατοικίες συνέχισαν να αυξάνονται, για ένατο κατά σειρά τρίμηνο, καταγράφοντας, το διάστημα Ιανουαρίου-Μαρτίου του 2020, ετήσια αύξηση 22,6%. Αντίστοιχη αύξηση σημείωσαν και οι λοιπές επενδύσεις (+24,3%), ενώ πτωτική πορεία ακολούθησαν οι υπόλοιπες κατηγορίες επενδύσεων. Συγκεκριμένα, οι επενδύσεις σε μεταφορικό εξοπλισμό συρρικνώθηκαν κατά 44,6%, το πρώτο τρίμηνο του 2020, σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο, οι επενδύσεις σε μηχανολογικό και τεχνολογικό εξοπλισμό μειώθηκαν κατά 7% και οι επενδύσεις σε κατασκευές - εξαιρουμένων των κατοικιών- σημείωσαν ετήσια πτώση της τάξης του 4%.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (ESI) και Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την Απασχόληση (EEI)

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (ESI) στην Ελλάδα διαμορφώθηκε, τον Μάιο, στις 88,5 μονάδες, σημειώνοντας πτώση σε σχέση με τον Απρίλιο (99,3 μονάδες), ενώ μειώθηκε και σε σύγκριση με τις 102,4 μονάδες του Μαΐου 2019 (Γράφημα 4). Η επιδείνωση στο οικονομικό κλίμα είναι η τρίτη κατά σειρά από τον Μάρτιο, η οποία προκύπτει ως απόρροια των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που έχουν δημιουργηθεί λόγω της πανδημίας COVID-19. Παρά το γεγονός ότι η επίδοση στην Ελλάδα, τον Μάιο, ήταν η δυσμενέστερη που έχει σημειωθεί από τον Σεπτέμβριο 2015, παράλληλα ήταν η υψηλότερη μεταξύ των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών, υπερβαίνοντας σημαντικά το μέσο όρο τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE-27), όσο και της Ευρωζώνης (66,7 και 67,5 μονάδες, αντίστοιχα). Οι δύο τελευταίοι δείκτες, ωστόσο, σημείωσαν τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης τον Μάιο, μετά τις πρωτόγνωρες απώλειες που κατέγραψαν τον Απρίλιο, σε σύγκριση με τον Μάρτιο, καθώς στην πλειοψηφία των χωρών της EE-27 (21 από τις 27 χώρες) παρατηρήθηκε μηνιαία άνοδος. Συγκεκριμένα, ο ESI στην Γερμανία διαμορφώθηκε στις 75,3 μονάδες (+3,2 μονάδες), στην Ισπανία στις 74,9 μονάδες (+1,6 μονάδα), στην Ιρλανδία στις 70,7 μονάδες (+5,2 μονάδες) και στην Κύπρο στις 76,8 μονάδες (+2,3 μονάδες). Στην Ιταλία, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος ανήλθε τον Μάιο στις 63 μονάδες, έναντι 83,7 μονάδων τον Μάρτιο, ενώ τον Απρίλιο δεν ήταν δυνατή η συλλογή των στοιχείων της έρευνας, λόγω των αυστηρών περιοριστικών μέτρων στις μετακινήσεις, που ίσχυαν στη χώρα.

Οι επιμέρους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών, εκτός των κατασκευών, επιδεινώθηκαν τον Μάιο στην Ελλάδα, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, με εντονότερη την πτώση στις υπηρεσίες και το λιανικό εμπόριο. Συγκεκριμένα:

(i) στη βιομηχανία, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις -15,4 μονάδες, μειωμένος κατά 9,8 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, αρνητική συμβολή είχαν οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες (-3,9 μονάδες), όπως και το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες, το οποίο διαμορφώθηκε στις -28,5 μονάδες, από -7,4 τον προηγούμενο μήνα. Το ισοζύγιο για τα αποθέματα παρουσίασε αύξηση κατά 4,6 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο, συμβάλλοντας, επίσης, στην αρνητική μεταβολή του δείκτη.

(ii) στις υπηρεσίες, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών πέρασε σε αρνητικό έδαφος, για πρώτη φορά από τον Ιανουάριο 2019, σημειώνοντας κατακόρυφη πτώση της τάξης των 41,4 μονάδων και διαμορφώθηκε στις -40,3 μονάδες. Πρόκειται για τη χαμηλότερη επίδοση που έχει καταγραφεί, από τον Αύγουστο 2015.

Όλες οι μεταβλητές του δείκτη μειώθηκαν σημαντικά σε σύγκριση με τον Απρίλιο, δηλαδή τόσο οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων και τη ζήτηση, κατά 51,1 και 54,3 μονάδες, αντίστοιχα, όσο και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης τους επόμενους 3 μήνες, κατά 18,9 μονάδες.

(iii) στο λιανικό εμπόριο, οι προσδοκίες επίσης επιδεινώθηκαν σημαντικά, με το σχετικό δείκτη να σημειώνει πτώση 25,6 μονάδων και να διαμορφώνεται στις -22,4 μονάδες. Αρνητική επίδραση στη διαμόρφωση του δείκτη είχαν όλες οι συνιστώσες. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη επιδείνωση των εκτιμήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων (-31,9 μονάδες) και των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα (-43,1 μονάδες), ενώ επιδεινώθηκε και το ισοζύγιο αποθεμάτων (+2,1 μονάδες).

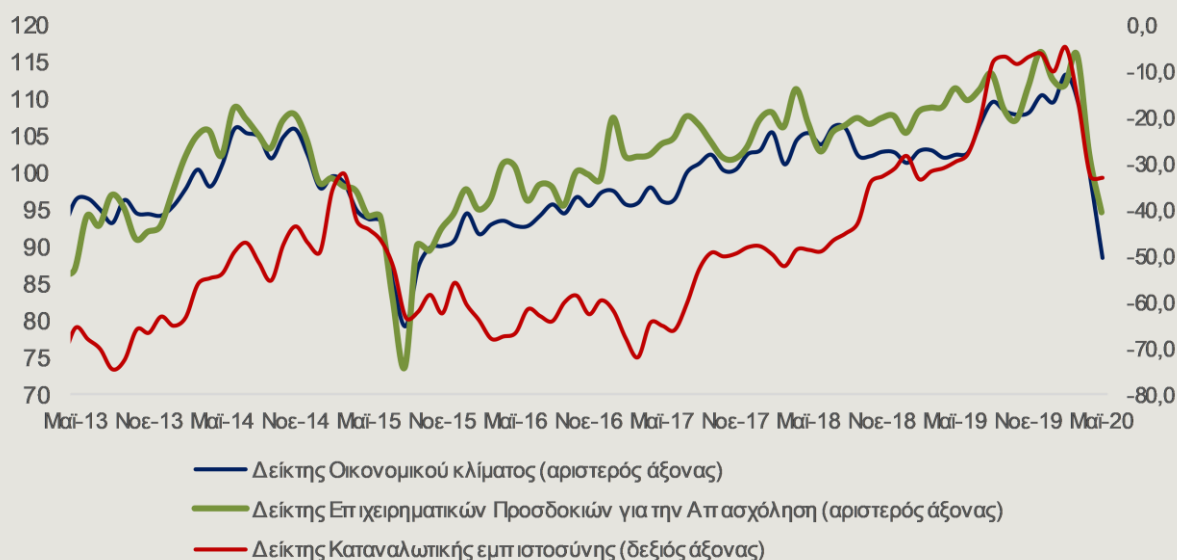
(iv) στις κατασκευές, σημειώθηκε οριακή άνοδος (0,2 της ποσοστιαίας μονάδας), καθώς ο δείκτης διαμορφώθηκε στις -76,1 μονάδες τον Μάιο, από -76,3 μονάδες τον Απρίλιο. Η αύξηση αποδίδεται στη βελτίωση των προσδοκιών για την απασχόληση στον κλάδο (+1,6 μονάδα), ενώ οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων υποχώρησαν κατά 1,3 μονάδα.

Επιπλέον, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης μειώθηκε οριακά κατά 0,4 της ποσοστιαίας μονάδας, σε μηνιαία βάση, τον Μάιο, στις -33 μονάδες (Γράφημα 4), σημειώνοντας τη χαμηλότερη επίδοσή του από τον Φεβρουάριο 2019. Επιπλέον, ο εν λόγω δείκτης στην Ελλάδα ήταν τον Μάιο αισθητά χαμηλότερος από τους αντίστοιχους μέσους όρους της ΕΕ-27 (-19,5 μονάδες) και της Ευρωζώνης (-18,8 μονάδες), παρά το γεγονός ότι τον Φεβρουάριο κινείτο σε υψηλότερα επίπεδα. Από τις επιμέρους μεταβλητές που συνθέτουν το συνολικό δείκτη, μείωση καταγράφηκε στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών (-5,8 μονάδες), καθώς και για τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας τον επόμενο χρόνο (-1,2 μονάδα). Αντίθετα, άνοδο σημείωσαν οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους στους επόμενους 12 μήνες (+3 μονάδες) και οι προθέσεις για πραγματοποίηση μείζονων αγορών (+2,5 μονάδες).

Τέλος, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την απασχόληση (ΕΕΙ), σημείωσε πτώση τον Μάιο, για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, καθώς διαμορφώθηκε στις 94,6 μονάδες, έναντι 102,4 μονάδων τον Απρίλιο (Γράφημα 4). Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, πτώση σημείωσαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες για την απασχόληση στη βιομηχανία (-9,9 μονάδες), τις υπηρεσίες (-19,3 μονάδες) και το λιανικό εμπόριο (-0,4 της ποσοστιαίας μονάδας). Αντίθετα, ο σχετικός δείκτης στις κατασκευές κατέγραψε άνοδο κατά 1,6 μονάδα, παραμένοντας, ωστόσο, σε έντονα αρνητικό έδαφος (-74,2 μονάδες). Στην ΕΕ-27 και στην Ευρωζώνη η άνοδος των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την απασχόληση τον Μάιο ήταν αξιοσημείωτη, καθώς διαμορφώθηκαν σε 70,9 και 70,2 μονάδες αντίστοιχα, σημειώνοντας άνοδο κατά 11,3 μονάδες, έκαστος.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

Εξέλιξη Δεικτών Οικονομικού Κλίματος, Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης και Επιχειρηματικών Προσδοκιών για την Απασχόληση

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Η εξέλιξη του δείκτη PMI

Ο δείκτης υπευθύνων για τις προμήθειες στη μεταποίηση (Purchasing Managers Index PMI-IHS Markit) διαμορφώθηκε, τον Μάιο, στις 41,1 μονάδες, από 29,5 μονάδες, τον Απρίλιο. Ο δείκτης PMI, αν και παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, έδειξε σημάδια ανάκαμψης, έπειτα από τις έντονες διαδοχικές μειώσεις που σημειώθηκαν τους δύο προηγούμενους μήνες, ως απόρροια της μειωμένης οικονομικής δραστηριότητας, λόγω των περιοριστικών μέτρων που ελήφθησαν προκειμένου να περιοριστεί η εξάπλωση του COVID-19. Επιπλέον, η τιμή του Μαΐου είναι η δεύτερη υψηλότερη μεταξύ των κρατών-μελών που συμμετέχουν στη σύνθεση του δείκτη PMI στη μεταποίηση για την Ευρωζώνη. Σημειώνεται ότι από τον Ιούνιο 2017 μέχρι τον Φεβρουάριο 2020, ήτοι για 33 διαδοχικούς μήνες, ο δείκτης διαμορφώθηκε άνω των 50 μονάδων, εξέλιξη η οποία υποδηλώνει ότι, μέχρι το ξέσπασμα της πανδημίας του COVID-19, η μεταποίηση στη χώρα βρισκόταν σε φάση επέκτασης, αντίθετα δηλαδή από τη συρρίκνωση του μεταποιητικού κλάδου στην Ευρωζώνη (Γράφημα 5).

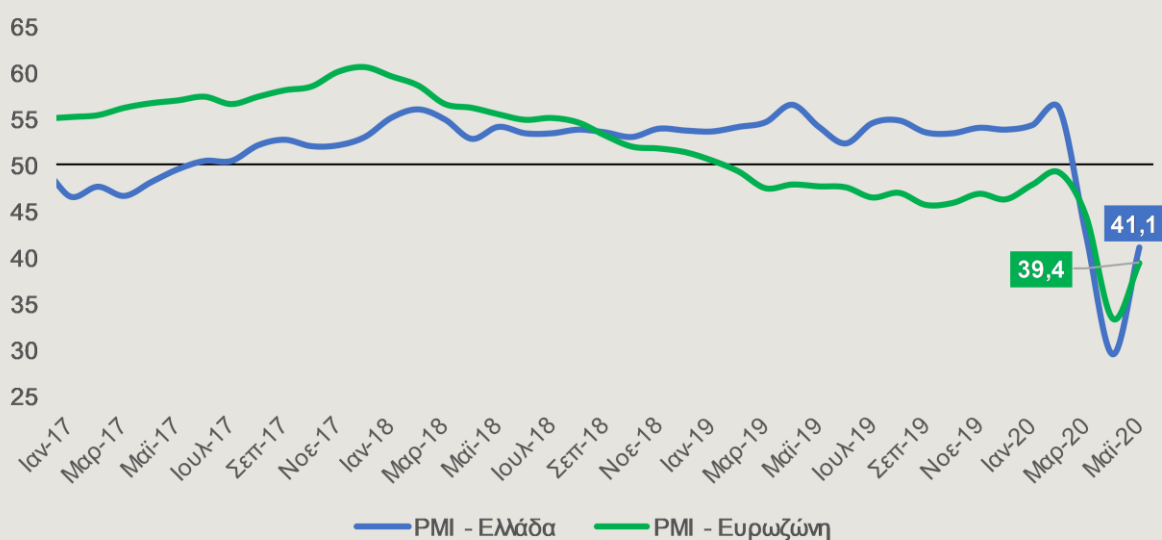
Η βελτίωση που παρουσίασε ο δείκτης τον Μάιο αποδίδεται στη χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων και στη σταδιακή επιστροφή της οικονομίας στην «κανονικότητα». Ωστόσο, τόσο η παραγωγή όσο και οι νέες παραγγελίες μειώθηκαν περαιτέρω, καθώς η ζήτηση από πελάτες εσωτερικού και εξωτερικού διατηρήθηκε εξασθενημένη. Οι εταιρείες, λόγω της μείωσης των νέων παραγγελιών και της συρρίκνωσης των αδιεκπεραίωτων εργασιών, προέβησαν σε περιορισμό του εργατικού δυναμικού, μολονότι ορισμένες εταιρείες ανέφεραν ότι έκαναν χρήση των κυβερνητικών μέτρων προκειμένου να διατηρήσουν τις θέσεις απασχόλησης. Ως αποτέλεσμα των δυσμενών αυτών εξελίξεων, οι υπεύθυνοι για τις προμήθειες του κλάδου της μεταποίησης εμφανίστηκαν απαισιόδοξοι ως προς τη μελλοντική ανάπτυξη της παραγωγής τους, καθώς επικρατούν ανησυχίες για την πιθανή αργή ανάκαμψη της οικονομίας, καθώς και για δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές πιστώσεις.

Όσον αφορά τις τιμές των τελικών προϊόντων, αυτές κατέγραψαν τη δεύτερη μεγαλύτερη μείωση σε διάστημα επτά ετών, καθώς οι εταιρείες προσπάθησαν να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να αυξήσουν τις πωλήσεις. Παράλληλα, η ζήτηση για πρώτες ύλες περιορίστηκε σημαντικά, παρά το γεγονός ότι παρατηρήθηκε η εντονότερη μείωση του κόστους των εισροών από τον Φεβρουάριο 2016.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας, τα μέχρι τώρα δεδομένα προϊδεάζουν για μείωση της βιομηχανικής παραγωγής κατά 7,8% το 2020, εξέλιξη που αποδίδεται τόσο στη μειωμένη εσωτερική ζήτηση, όσο και στη συρρίκνωση του τουριστικού προϊόντος. Η μείωση θα είναι εντονότερη κατά το δεύτερο τρίμηνο, ενώ αύξηση της παραγωγής προβλέπεται τους τελευταίους μήνες του έτους.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Εξέλιξη Δείκτη Υπευθύνων για τις Προμήθειες στη Μεταποίηση (PMI), Ελλάδα - Ευρωζώνη

Πηγή:
Bloomberg, IHS
Markit

Τιμές Οικιστικών Ακινήτων

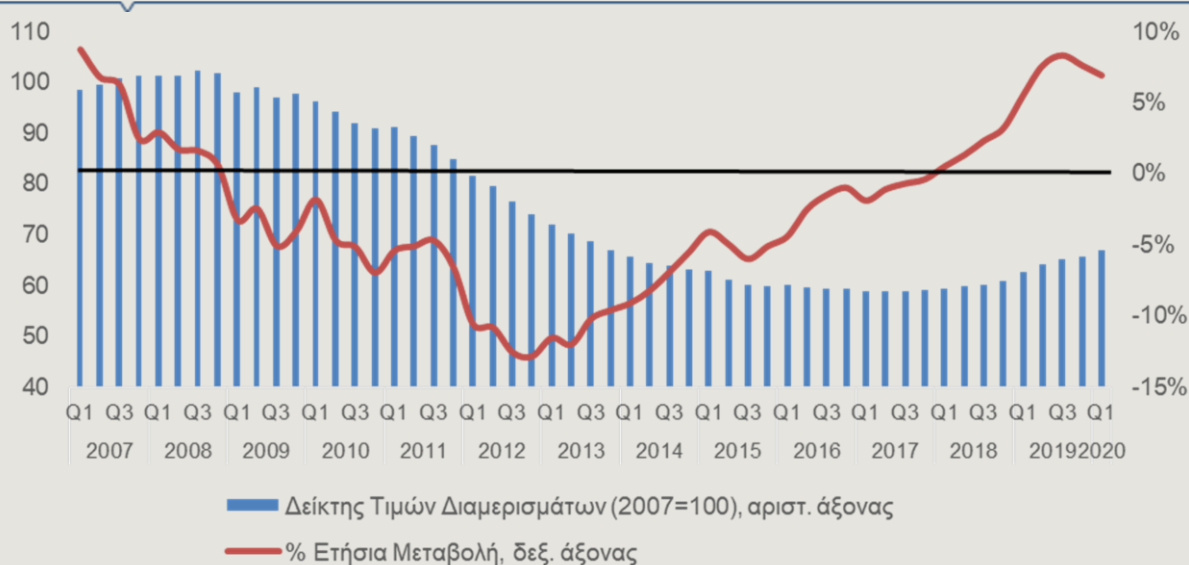
Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η αύξηση των τιμών των οικιστικών ακινήτων συνεχίστηκε και το πρώτο τρίμηνο του 2020, για ένατο διαδοχικό τρίμηνο. Ο σχετικός δείκτης σημείωσε αύξηση κατά 6,9%, σε ετήσια βάση, έναντι μικρότερης αύξησης, κατά 5,5% το πρώτο τρίμηνο του 2019 (Γράφημα 6).

Σε σχέση με την παλαιότητα των διαμερισμάτων, η αύξηση των τιμών ήταν μεγαλύτερη στα νέα διαμερίσματα (μέχρι 5 έτη), κατά 7,9%, σε ετήσια βάση, το πρώτο τρίμηνο του 2020, έναντι 5,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Όσον αφορά τα παλαιά διαμερίσματα (άνω των 5 ετών), οι τιμές αυξήθηκαν κατά 6,3% το πρώτο τρίμηνο του 2020, ενώ το ίδιο τρίμηνο του 2019, είχε σημειωθεί ετήσια αύξηση 5,6%.

Αναφορικά με την εξέλιξη των τιμών των κατοικιών ανά γεωγραφική περιοχή, ο ρυθμός ανόδου των τιμών των διαμερισμάτων, το πρώτο τρίμηνο του 2020, ήταν σημαντικά υψηλότερος στην Αθήνα σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές και διαμορφώθηκε στο 10,6%. Στη Θεσσαλονίκη κατεγράφη άνοδος κατά 5,5%, ενώ αύξηση παρατηρήθηκε και στις τιμές των κατοικιών στις υπόλοιπες μεγάλες πόλεις (2,9%), αλλά και στις λοιπές περιοχές (4,3%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων

Πηγή:
Τράπεζα της
Ελλάδος

Τραπεζική Χρηματοδότηση του Ιδιωτικού Τομέα

Τον Απρίλιο 2020, το υπόλοιπο των χορηγήσεων¹ προς τον ιδιωτικό τομέα διαμορφώθηκε σε Ευρώ 147,7 δισ., παρουσιάζοντας ετήσια αύξηση κατά 0,3%, από 0,1% τον προηγούμενο μήνα. Η μηνιαία καθαρή ροή της συνολικής χρηματοδότησης προς τον ιδιωτικό τομέα ήταν αρνητική κατά Ευρώ 3 εκατ., έναντι θετικής καθαρής ροής 1.702 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα. Από το σύνολο των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα, το 49% αφορά σε επιχειρηματικά δάνεια, το 34% σε στεγαστικά δάνεια, το 11% σε καταναλωτικά και λοιπά δάνεια και το 6% σε δάνεια προς ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα, το υπόλοιπο των χορηγήσεων προς τις επιχειρήσεις διαμορφώθηκε σε Ευρώ 73 δισ., τον Απρίλιο 2020 (+4,1%, σε ετήσια βάση), εκ των οποίων τα Ευρώ 66,7 δισ. αποτελούν πιστώσεις προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (+3,9%, σε ετήσια βάση) και τα Ευρώ 6,3 δισ. πιστώσεις προς ασφαλιστικές επιχειρήσεις και λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (+5,6%, σε ετήσια βάση).

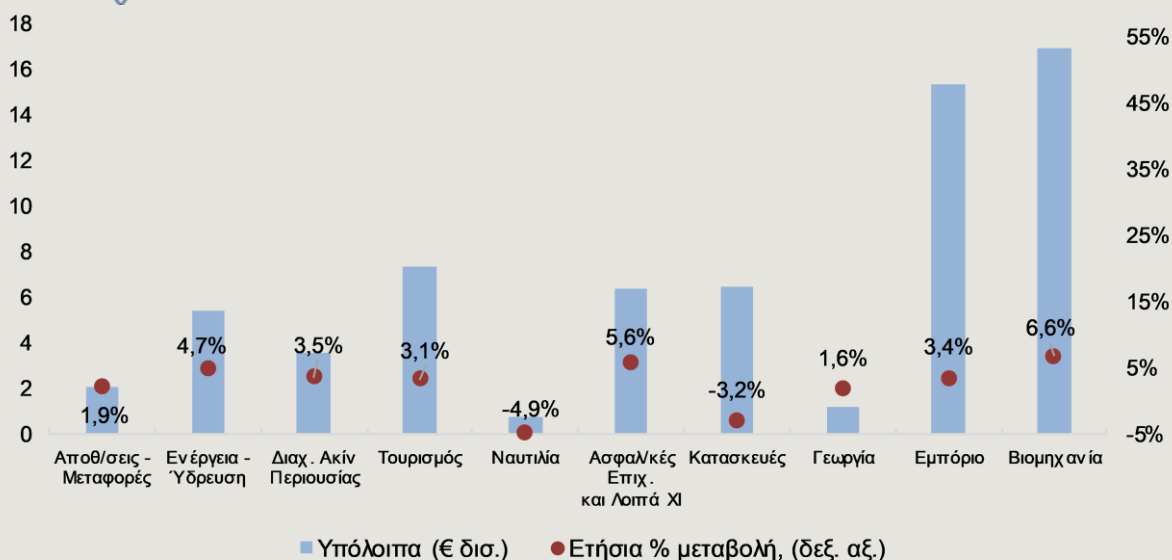
Ως προς την ανάλυση ανά κλάδο δραστηριότητας, αύξηση σημειώθηκε στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στους κλάδους της Ενέργειας-Υδρευσης, της Βιομηχανίας, της Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας, του Τουρισμού, του Εμπορίου, της Γεωργίας, καθώς και των Αποθηκεύσεων και Μεταφορών πλην Ναυτιλίας. Αντίθετα, μείωση, σε ετήσια βάση, καταγράφηκε στις χορηγήσεις προς τις επιχειρήσεις των Κατασκευών και της Ναυτιλίας (Γράφημα 7).

Αναφορικά με τα δάνεια προς τα νοικοκυριά, το υπόλοιπό τους διαμορφώθηκε σε Ευρώ 66,2 δισ., σημειώνοντας ετήσια μείωση κατά 3%. Όσον αφορά στις επιμέρους κατηγορίες, τα στεγαστικά δάνεια, τα οποία αποτελούν το 76% του συνόλου των δανείων προς τα νοικοκυριά, μειώθηκαν κατά 3,3%, σε ετήσια βάση, ενώ τα καταναλωτικά δάνεια υποχώρησαν, αντίστοιχα, κατά 2,1%.

Τέλος, τον Απρίλιο 2020, οι πιστώσεις προς τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες και τις ατομικές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 2,4%, σε ετήσια βάση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Διάρθρωση και Ετήσια Μεταβολή (%) της Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας, Απρίλιος 2020

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Τραπεζικές Καταθέσεις Ιδιωτικού Τομέα

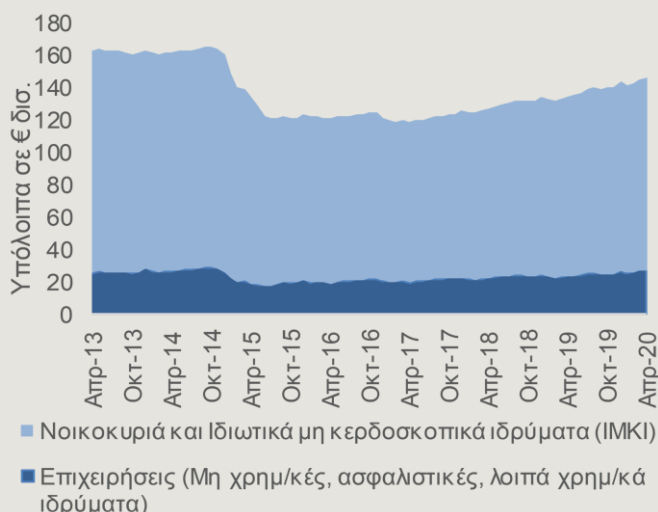
Τον Απρίλιο 2020, οι καταθέσεις² του ιδιωτικού τομέα παρουσίασαν ετήσια αύξηση κατά 8,6%, έναντι αντίστοιχης ανόδου κατά 8,8%, τον προηγούμενο μήνα και διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 146,6 δισ. (Πίνακας 1). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, κυρίως, στην αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών κατά 7,1%, σε Ευρώ 119,3 δισ., καθώς αποτελούν το 81% των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, ενώ ανοδικά (+15,6%) κινήθηκαν και οι καταθέσεις των επιχειρήσεων, σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2019 (Γράφημα 8). Η μηνιαία καθαρή ροή των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, τον Απρίλιο, ήταν θετική, ύψους Ευρώ 1,4 δισ. περίπου και προήλθε από την αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών κατά Ευρώ 1,6 δισ., παρά τη μείωση των καταθέσεων των επιχειρήσεων κατά Ευρώ 0,16 δισ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

Εξέλιξη των Καταθέσεων Ιδιωτικού Τομέα, Απρίλιος 2020

	ΜΑΡ.2020	ΑΠΡ.2020
(υπόλοιπα και καθαρές ροές σε εκατ. €)		
Σύνολο	145.087	146.566
% Ετήσια Μεταβολή	8,8%	8,6%
Μηνιαία Καθαρή Ροή	2.846	1.429
Νοικοκυριά	117.628	119.254
% Ετήσια Μεταβολή	6,5%	7,1%
Μηνιαία Καθαρή Ροή	1.341	1.584
Όψεως	16.389	17.067
Ταμειευτηρίου	59.404	60.997
Προθεσμίας	41.835	41.190
Επιχειρήσεις	27.459	27.312
% Ετήσια Μεταβολή	19,8%	15,6%
Μηνιαία Καθαρή Ροή	1.505	-155
Όψεως	22.076	21.558
Προθεσμίας	5.214	5.584

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Η άνοδος των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου, δηλαδή κατά τη διάρκεια της επιβολής των περιορισμών στις μετακινήσεις λόγω της πανδημίας, ανήλθε συνολικά σε Ευρώ 4,2 δισ. (σύνολο μηνιαίων καθαρών ροών). Πρόκειται για μία συνέπεια της πανδημίας, η οποία παρατηρήθηκε όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το σύνολο των καταθέσεων της εγχώριας οικονομίας στο τραπεζικό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει εκτός από τις καταθέσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και τις καταθέσεις της Γενικής Κυβέρνησης, διαμορφώθηκε τον Απρίλιο σε Ευρώ 159,8 δισ. Οι καταθέσεις της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκαν σε Ευρώ 13,2 δισ., μειωμένες κατά Ευρώ 4,1 δισ., σε σχέση με τον Μάρτιο.

Λιανικές Πωλήσεις

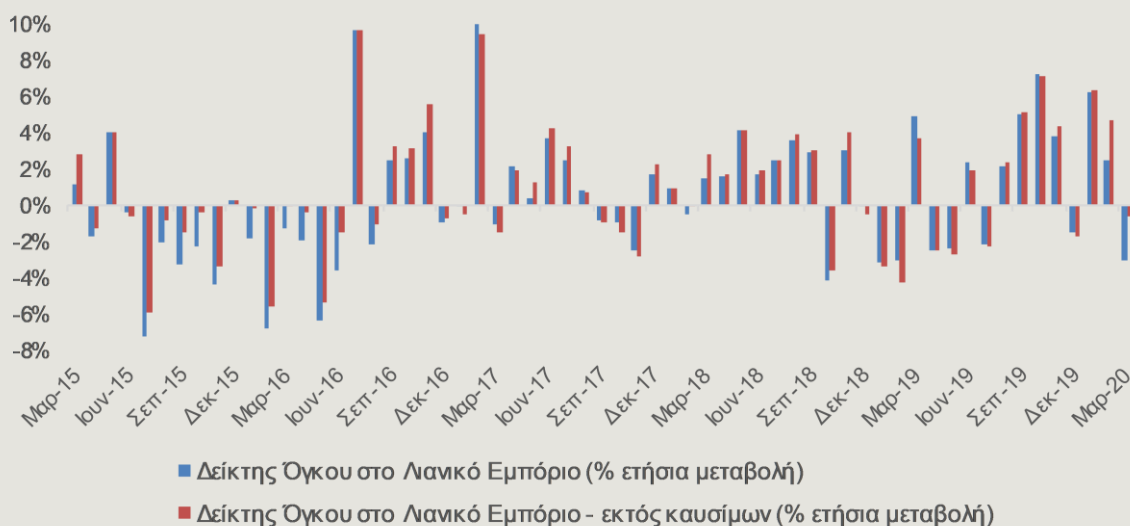
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, τον Μάρτιο 2020, ο γενικός δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο κατέγραψε μείωση κατά 3,1%, σε ετήσια βάση, έναντι αύξησης κατά 4,9%, τον ίδιο μήνα του 2019. Χωρίς τα καύσιμα, ο σχετικός δείκτης μειώθηκε κατά 0,6% (Γράφημα 9). Σημειώνεται ότι, στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου, τέθηκαν σε εφαρμογή οι περιορισμοί στις μετακινήσεις των πολιτών, λόγω της πανδημίας, καθώς και η προσωρινή παύση λειτουργίας της πλειοψηφίας των καταστημάτων λιανικού εμπορίου.

Συνολικά, το πρώτο τρίμηνο του 2020, ο γενικός δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο κατέγραψε ετήσια αύξηση της τάξης του 1,7%, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης εκτός καυσίμων αυξήθηκε κατά 3,4%, σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2019. Στο πρώτο τρίμηνο του 2019, οι δύο δείκτες είχαν σημειώσει πτώση, σε ετήσια βάση, κατά 0,5% και 1,4%, αντίστοιχα.

Από τους επιμέρους κλάδους που συνθέτουν το δείκτη, αύξηση κατέγραψαν, το πρώτο τρίμηνο του έτους, σε ετήσια βάση, οι πωλήσεις, σε όρους όγκου, σε φαρμακευτικά είδη-καλλυντικά (+13,8%), μεγάλα και μικρά καταστήματα τροφίμων (+12,7% και +9,5%, αντίστοιχα), καθώς και στα έπιπλα-ηλεκτρικά είδη-οικιακό εξοπλισμό (+1,0%). Αντίθετα, σταθερές παρέμειναν οι πωλήσεις σε βιβλία-χαρτικά είδη, ενώ μείωση των πωλήσεων, σε όρους όγκου, σημειώθηκε στην ένδυση-υπόδηση (-13%), στα πολυκαταστήματα (-12,4%), στα τρόφιμα-ποτά-καπνό (-9,3%), στα καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων (-5,6%) και στα λοιπά καταστήματα, εκτός καυσίμων (-1,5%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Εξέλιξη Γενικού Δείκτη Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο και αντίστοιχου δείκτη εκτός καυσίμων-λιπαντικών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

COVID-19: Οι επιπτώσεις των ταξιδιωτικών περιορισμών στον παγκόσμιο τουρισμό

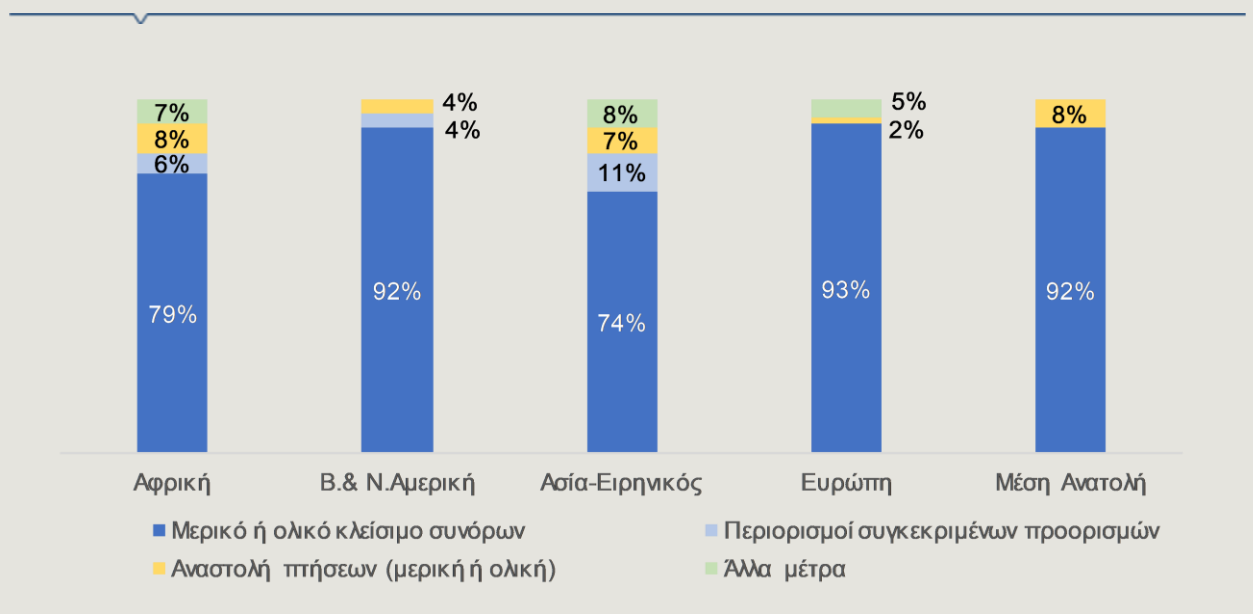
Το χρονικό της εξέλιξης των ταξιδιωτικών περιορισμών

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της εξάπλωσης της πανδημικής κρίσης που προκάλεσε ο COVID-19, οι εθνικές κυβερνήσεις ανά τον κόσμο αναγκάστηκαν να θέσουν σε εφαρμογή ταξιδιωτικούς περιορισμούς, καθώς άρχισε να αυξάνεται ο αριθμός των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, μέχρι την 1η Ιουνίου 2020, είχαν καταγραφεί παγκοσμίως 6.289.259 κρούσματα COVID-19, ενώ είχαν χάσει τη ζωή τους 375.994 άτομα (Johns Hopkins University). Στην αρχή της υγειονομικής κρίσης, παρατηρήθηκαν δύο βασικές κατηγορίες ταξιδιωτικών περιορισμών, η μία αφορούσε ταξιδιώτες που προέρχονταν από χώρα που είχε επιβεβαιωμένα κρούσματα COVID-19, ενώ η άλλη σχετιζόταν με τις θεωρήσεις εισόδου (Visas). Με την πάροδο, όμως, του χρόνου, εισήχθησαν πρόσθετα μέτρα, όπως τα ιατρικά πιστοποιητικά κατά την άφιξη σε έναν προορισμό και το αίτημα για απομόνωση ή καραντίνα. Με την κήρυξη του COVID-19 ως πανδημία, από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), στις 11 Μαρτίου 2020, άρχισαν να εφαρμόζονται δύο νέες, πιο ακραίες κατηγορίες ταξιδιωτικών περιορισμών, δηλαδή το πλήρες και το μερικό κλείσιμο των συνόρων, καθώς και η αναστολή των πτήσεων, οι οποίες χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα από την πλειονότητα των τουριστικών προορισμών παγκοσμίως.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO), το 75% των προορισμών παγκοσμίως εξακολουθούν να έχουν, μέχρι σήμερα, εντελώς κλειστά τα σύνορά τους για τους διεθνείς τουρίστες, αν και πολλοί προορισμοί προετοιμάζονται για το άνοιγμα των συνόρων τους, ενώ μερικοί έχουν ήδη άρει τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς για το διεθνή τουρισμό. Το άνοιγμα των συνόρων για τους διεθνείς τουρίστες έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανάκαμψη του τουριστικού προϊόντος σε όλους τους προορισμούς και ειδικότερα σε όσους έχουν μεγάλη εξάρτηση από το διεθνή τουρισμό. Μέχρι τις 18 Μαΐου 2020, σύμφωνα με τον UNWTO, συνολικά 7 προορισμοί (3% όλων των προορισμών παγκοσμίως) είχαν μειώσει τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς για διεθνείς τουριστικούς σκοπούς. Παρ' όλα αυτά, σε όλους τους προορισμούς παγκοσμίως εξακολουθούν να εφαρμόζονται ταξιδιωτικοί περιορισμοί που σχετίζονται με τον COVID-19. Ωστόσο, στη διάρκεια του τελευταίου δεκαπενθήμερου, έχει ξεκινήσει σε ορισμένες χώρες η σταδιακή άρση των εθνικών μέτρων περιορισμού των μετακινήσεων και της καραντίνας, ενώ έχουν αρχίσει να διαφαίνονται κάποιες αισιόδοξες ενδείξεις για την ανάκαμψη του διεθνούς τουρισμού. Οι ταξιδιωτικές οδηγίες, οι περιορισμένες συνδέσεις πτήσεων, οι ανησυχίες για την υγεία, καθώς και ενδεχόμενοι ταξιδιωτικοί περιορισμοί κατά την επιστροφή καθιστούν τα διεθνή ταξίδια για τουριστικούς σκοπούς ιδιαίτερος απαιτητικά.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

Ταξιδιωτικοί περιορισμοί ανά γεωγραφική περιοχή

Πηγή:
UNWTO
(18/5/2020)

Με την εξάπλωση των κρουσμάτων του νέου κορωνοϊού (COVID-19) σε έναν σταδιακά αυξανόμενο αριθμό χωρών, ο αριθμός των προορισμών που επέβαλαν ταξιδιωτικούς περιορισμούς άρχισε να κινείται ανοδικά. Συγκεκριμένα, όταν, στις 30 Ιανουαρίου 2020, ο ΠΟΥ κήρυξε την επιδημία από τον κορωνοϊό COVID-19 ως πρόβλημα υγείας διεθνούς ενδιαφέροντος (Public Health Emergency of International Concern, PHEIC), 11 προορισμοί είχαν ήδη αρχίσει να εφαρμόζουν ταξιδιωτικούς περιορισμούς κυρίως για ταξιδιώτες από την Κίνα. Στις 11 Μαρτίου 2020, όταν ο ΠΟΥ κήρυξε τον COVID-19 ως πανδημία, ο συνολικός αριθμός των προορισμών που είχαν θέσει σε ισχύ ταξιδιωτικούς περιορισμούς ανερχόταν ήδη σε 85. Ωστόσο, με την κήρυξη της πανδημίας ενεργοποιήθηκε ένα νέο κύμα περιορισμών, κυρίως στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα μεταξύ 9 και 16 Μαρτίου 2020, ο συνολικός αριθμός των προορισμών που εισήγαγαν ταξιδιωτικούς περιορισμούς να ανέλθει στους 119 παγκοσμίως. Μεταξύ 24 Μαρτίου και 20 Απριλίου 2020, όλοι οι εναπομείναντες προορισμοί εισήγαγαν περιορισμούς στα ταξίδια, με αποτέλεσμα το σύνολο των προορισμών που υιοθέτησε ταξιδιωτικούς περιορισμούς να φθάσει τους 217, ήτοι το 100% των προορισμών παγκοσμίως, σηματοδοτώντας μια συγκυρία που δεν έχει εμφανιστεί σε καμία άλλη χρονική στιγμή στο παρελθόν.

Τα είδη των ταξιδιωτικών περιορισμών ανά γεωγραφική περιοχή

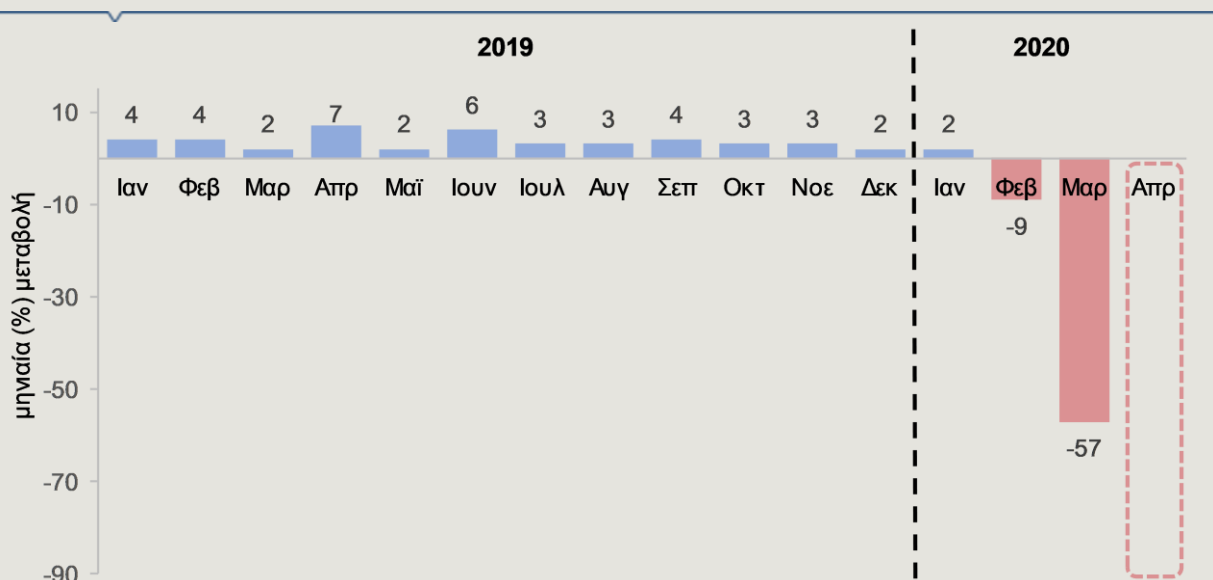
Το πλήρες ή μερικό κλείσιμο των συνόρων εξακολουθεί να είναι ο βασικότερος τύπος ταξιδιωτικού περιορισμού μεταξύ των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών (Γράφημα 10). Συγκεκριμένα, το εν λόγω μέτρο εφαρμόζεται στο 93% των προορισμών στην Ευρώπη, στο 92% των προορισμών στην Β. & Ν. Αμερική και στην Μέση Ανατολή, στο 79% των προορισμών στην Αφρική και στο 74% των προορισμών στην Ασία-Ειρηνικό. Οι περιορισμοί ταξιδιού για συγκεκριμένο προορισμό εφαρμόζονται μόνο από πολύ λίγους προορισμούς, οι περισσότεροι από τους οποίους εντοπίζονται στην Ασία-Ειρηνικό (11%), στην Αφρική (6%) και στην Β. & Ν. Αμερική (4%). Η αναστολή των πτήσεων χρησιμοποιείται σε περιορισμένο αριθμό προορισμών στην Αφρική και στην Μέση Ανατολή (8%), στην Ασία-Ειρηνικό (7%), στην Β. & Ν. Αμερική (4%) και στην Ευρώπη (2%), ενώ μέτρα όπως η αναστολή θεωρήσεων εισόδου, η αίτηση ιατρικών πιστοποιητικών, η σύσταση αυτοπεριορισμού κατά την άφιξη, χρησιμοποιούνται σε μικρό αριθμό προορισμών στην Ασία-Ειρηνικό (8%), στην Αφρική (7%) και στην Ευρώπη (5%).

Ο αντίκτυπος των ταξιδιωτικών περιορισμών στο διεθνή τουρισμό

Οι προοπτικές για το διεθνή τουρισμό εντός του 2020 έχουν αναθεωρηθεί προς τα κάτω αρκετές φορές μετά το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης του COVID-19, ενώ η αβεβαιότητα συνεχίζει να κυριαρχεί. Οι πρόσφατες εκτιμήσεις του UNWTO (World Tourism Barometer, May 2020) υποδεικνύουν ότι οι μειώσεις στις διεθνείς αφίξεις το 2020 θα κυμανθούν σε ετήσια βάση μεταξύ 58%-78%, σε σχέση με τα δεδομένα του 2019. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του UNWTO, οι διεθνείς αφίξεις, στο πρώτο τρίμηνο του 2020, σημείωσαν πτώση της τάξης του 22%, ενώ, μόνο τον Μάρτιο, οι αφίξεις υποχώρησαν κατά 57% (Γράφημα 11). Ανά γεωγραφική περιοχή, η Ασία-Ειρηνικός υπέστησαν τη μεγαλύτερη πτώση (-56,1%), και ακολουθούν η Ευρώπη (-50,2%), η Αφρική-Μέση Ανατολή (-42,6%) και η Β. & Ν. Αμερική (-39,8%). Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι την ίδια περίοδο, σύμφωνα με την ForwardKeys, οι αεροπορικές κρατήσεις σημείωσαν τεράστια πτώση, σε ετήσια βάση, κατά 80% παγκοσμίως.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

Διεθνείς τουριστικές αφίξεις, μηνιαία (%) μεταβολή

Πηγή:
UNWTO

Ωστόσο, τα σενάρια για τις προοπτικές του διεθνούς τουρισμού, στα οποία στηρίχθηκαν οι εκτιμήσεις του UNWTO, εξαρτώνται από την ταχύτητα περιορισμού του ιού, τη διάρκεια των ταξιδιωτικών περιορισμών και το χρονικό διάστημα κλεισίματος των συνόρων. Αν επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις του UNWTO, το 2020 ο διεθνής τουρισμός θα καταγράψει τη χειρότερη του επίδοση από το 1950 -περίοδος που ξεκινά η καταγραφή στατιστικών δεδομένων- ενώ θα θέσει απότομο τέλος σε μια δεκαετή περίοδο ανοδικής πορείας, μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-09. Η τεράστια απώλεια ζήτησης που σημειώνεται για τα διεθνή ταξίδια θα μπορούσε να σημαίνει μια μείωση 850 εκατ.-1,1 δισ. επισκεπτών και μια απώλεια 910 δισ.-1,2 τρισ. δολαρίων ΗΠΑ σε έσοδα. Ως αποτέλεσμα, 100-120 εκατ. θέσεις εργασίας στον τουρισμό τίθενται σε κίνδυνο, ενώ αποτελεί μια ιδιαίτερως κρίσιμη κατάσταση, καθώς το 80% των τουριστικών επιχειρήσεων αποτελείται από μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Η ανάκαμψη της διεθνούς τουριστικής ζήτησης προσδιορίζεται, σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες του UNWTO, το τέταρτο τρίμηνο του 2020 και κυρίως το 2021, με την εγχώρια ζήτηση να ανακάμπτει ταχύτερα από τη διεθνή ζήτηση. Με βάση τον τρόπο αντίδρασης της τουριστικής βιομηχανίας σε προηγούμενες κρίσεις, τα ταξίδια αναψυχής αναμένεται να ανακάμψουν γρηγορότερα, σε σύγκριση με τα επαγγελματικά ταξίδια.

Η αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), στις 15 Απριλίου 2020, εξέδωσε έναν κοινό ευρωπαϊκό χάρτη πορείας για την άρση των μέτρων περιορισμού του COVID-19, ο οποίος συστήνει μια σταδιακή προσέγγιση στο άνοιγμα των εσωτερικών και εξωτερικών συνόρων. Όσον αφορά στην άρση των εσωτερικών συνόρων, επισημαίνονται τρία βασικά στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση της ετοιμότητας για την σταδιακή άρση των ταξιδιωτικών περιορισμών και των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, δηλαδή: i) επιδημιολογικά κριτήρια, ii) η χωρητικότητα του συστήματος υγείας και iii) η ικανότητα παρακολούθησης. Παράλληλα, υπογραμμίζεται, επίσης, ότι το «άνοιγμα» των εξωτερικών συνόρων και η πρόσβαση των κατοίκων τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να συμβεί σε ένα δεύτερο στάδιο, όπου θα λαμβάνεται υπόψη η εξάπλωση του ιού εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπρόσθετα, η ΕΕ, στις 13 Μαΐου 2020, παρουσίασε ένα πλαίσιο για το μέλλον του τουρισμού και των μεταφορών για το 2020 και εντεύθεν, στο οποίο παρέχεται μια σειρά συστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής άρσης των εσωτερικών περιορισμών ταξιδιού με όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας και προφύλαξης. Οι αποφάσεις της ΕΕ έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τον τουριστικό κλάδο της ΕΕ να ανακάμψει από την πανδημική κρίση, στηρίζοντας παράλληλα τις επιχειρήσεις και διασφαλίζοντας ότι η Ευρώπη θα εξακολουθήσει να αποτελεί τον κυριότερο προορισμό για το διεθνή τουρισμό.

Αισιόδοξα τα μηνύματα από την Κίνα για την επανεκκίνηση του τουρισμού

Καθώς οι προορισμοί σε όλο τον κόσμο αρχίζουν σταδιακά να αίρουν τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς που έχουν επιβληθεί για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19, η τουριστική ζήτηση αναμένεται να αρχίσει να καταγράφει σταδιακή βελτίωση. Στην κατεύθυνση αυτή συνηγορούν τα στοιχεία για την πληρότητα των ξενοδοχείων στην ηπειρωτική Κίνα. Σύμφωνα με την STR (Mainland China hotel industry, 2 April 2020), το ημερήσιο ποσοστό πληρότητας των ξενοδοχείων στην Κίνα, στις 28 Μαρτίου, άγγιξε το 31,8%, έναντι του χαμηλού 7,4% που είχε σημειώσει στις αρχές Φεβρουαρίου και με το 87% των ξενοδοχείων της χώρας σε λειτουργία. Σε μικρότερη κλίμακα, η κινεζική εταιρεία Huazhu Group -η οποία διαθέτει περισσότερα από 2.000 ξενοδοχεία στη χώρα- ανακοίνωσε ότι η πληρότητα στα ξενοδοχεία που διαχειρίζεται άγγιξε το 62%, μετά από ένα μονοψήφιο ποσοστό πριν από μερικές εβδομάδες. Παράλληλα, η αύξηση των εσωτερικών αεροπορικών ταξιδιών στην Κίνα, τον Μάιο, υποδεικνύει ότι η εμπιστοσύνη των κινέζων καταναλωτών σταδιακά ανακάμπτει. Παρότι, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ευρώπη βρίσκονται μερικούς μήνες πίσω από την Κίνα, τα καλά νέα δίνουν στον κλάδο την ελπίδα ότι η τουριστική περίοδος μπορεί να διασωθεί σε σημαντικό ποσοστό.

ΗΠΑ

ΑΕΠ

Σύμφωνα με την (δεύτερη) εκτίμηση του Bureau of Economic Analysis, στο πρώτο τρίμηνο του 2020, ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ ήταν αρνητικός, της τάξης του -5,0%, σε ετήσια βάση (Γράφημα 12), έναντι αύξησης κατά 2,1%, το τέταρτο τρίμηνο του 2019. Πρόκειται για την κατώτερη επίδοση από το τέταρτο τρίμηνο του 2008 (-8,4%), καθώς και για την πρώτη φορά, μετά το πρώτο τρίμηνο του 2014 (-1,1%), που καταγράφεται αρνητικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ. Η συρρίκνωση της αμερικανικής οικονομίας, η οποία ήταν μεγαλύτερη των εκτιμήσεων της αγοράς και εντονότερη σε σύγκριση με την πρώτη εκτίμηση (-4,8%), αποδίδεται στη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, κυρίως τον Μάρτιο, όταν και επιβλήθηκαν μέτρα «κοινωνικής αποστασιοποίησης», προκειμένου να περιοριστεί η διασπορά του COVID-19.

Όσον αφορά τις επιμέρους συνιστώσες του ΑΕΠ, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Πρώτον, η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία συνιστά περί το 70% του ΑΕΠ, μειώθηκε κατά 6,8%, με αποτέλεσμα η συμβολή της στη μεταβολή του ΑΕΠ να είναι αρνητική, της τάξης των 4,69 εκατοστιαίων μονάδων, έναντι θετικής συνεισφοράς κατά 1,24 εκατοστιαία μονάδα, στο προηγούμενο τρίμηνο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μείωση από το δεύτερο τρίμηνο του 1980 (-8,7%), ενώ ενδεικτικό του μεγέθους της είναι ότι, κατά την περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008-09, η μεγαλύτερη πτώση της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία καταγράφηκε το τέταρτο τρίμηνο του 2008 (-3,7%), ήταν σημαντικά χαμηλότερη από την τρέχουσα.

Δεύτερον, η δημόσια κατανάλωση, η οποία αυξήθηκε κατά 0,8%, σε ετήσια βάση, συνέβαλε θετικά στη μεταβολή του ΑΕΠ, κατά 0,15 της εκατοστιαίας μονάδας, από 0,44 της εκατοστιαίας μονάδας, στο προηγούμενο τρίμηνο.

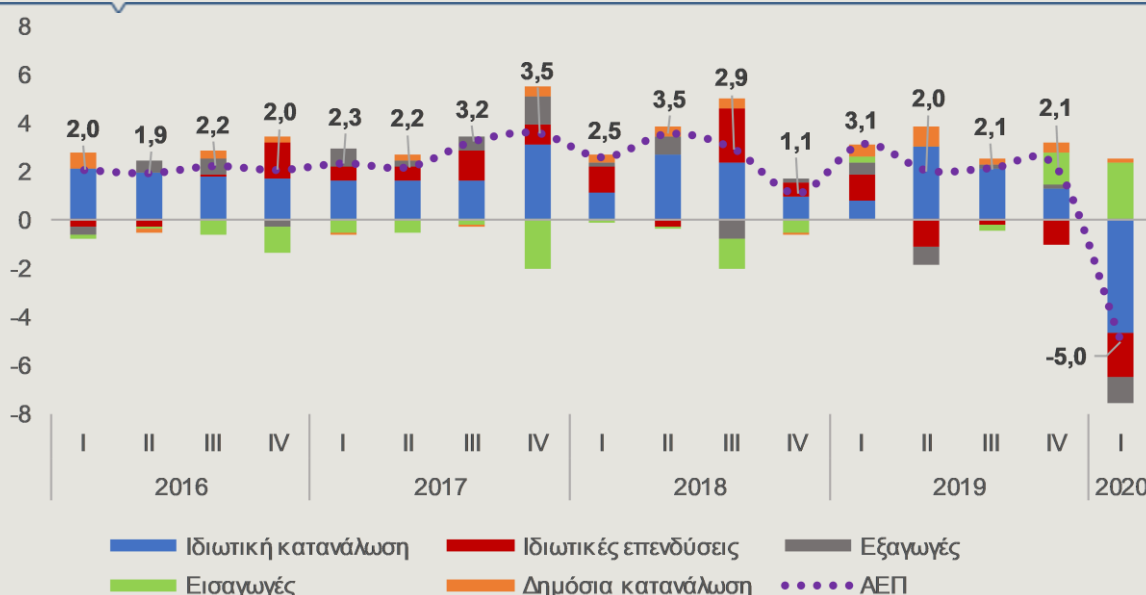
Τρίτον, οι καθαρές εξαγωγές συνέβαλαν θετικά κατά 1,32 εκατοστιαία μονάδα στην οικονομική δραστηριότητα του πρώτου τριμήνου του 2020, καθώς ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των εισαγωγών διαμορφώθηκε σε 15,5% (τέταρτο τρίμηνο του 2019: -8,4%), ενώ ο αντίστοιχος ετήσιος ρυθμός μείωσης των εξαγωγών διαμορφώθηκε σε 8,7% (τέταρτο τρίμηνο του 2019: +2,1%). Σημειώνεται η εξαιρετικά μεγάλη μείωση στις εισαγωγές και στις εξαγωγές υπηρεσιών, κατά 29,9% και 21,5%, αντίστοιχα, ως απόρροια της μειωμένης ταξιδιωτικής κίνησης από και προς τις ΗΠΑ.

Τέταρτον, αρνητική ήταν η συμβολή των ιδιωτικών επενδύσεων (-1,83 εκατοστιαία μονάδα), για τέταρτο διαδοχικό τρίμηνο. Στη μείωση αυτή των ιδιωτικών επενδύσεων συνέβαλαν, κυρίως, η πτώση των αποθεμάτων των επιχειρήσεων (-1,43 εκατοστιαία μονάδα), καθώς και η πτώση των επενδύσεων εκτός κατοικιών κατά 7,9% (-1,06 εκατοστιαία μονάδα) που υπεραντιστάθμισαν την άνοδο των επενδύσεων σε κατοικίες κατά 18,5% (+0,66 της εκατοστιαίας μονάδας). Οι επενδύσεις σε κατοικίες αυξήθηκαν, για τρίτο διαδοχικό τρίμηνο, μετά από έξι συνεχόμενα τρίμηνα αρνητικής μεταβολής, εξέλιξη που αποδίδεται στη συνεχιζόμενη πτώση των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων.

Το ΑΕΠ στις ΗΠΑ αναμένεται να συρρικνωθεί περαιτέρω το δεύτερο τρίμηνο του 2020, καθώς τα περιοριστικά μέτρα θα αφήσουν έντονο αρνητικό αποτύπωμα στην οικονομική δραστηριότητα. Για το σύνολο του έτους, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF World Economic Outlook, April 2020) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, Spring 2020 Economic Forecast) προβλέπουν ύφεση της τάξης του 5,9% και 6,5% αντίστοιχα, ενώ το 2021 η αμερικανική οικονομία αναμένεται να ανακάμψει, με το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ να διαμορφώνεται στο 4,7% και 4,9%, αντίστοιχα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 12

Συμβολή των Συνιστωσών του ΑΕΠ (ετήσια % μεταβολή)

Πηγή:
Bureau of
Economic
Analysis (BEA)

Ζώνη του Ευρώ (ΖΤΕ)

Δείκτης PMI Markit - Μεταποίηση

Ο δείκτης υπευθύνων για τις προμήθειες στη μεταποίηση (Purchasing Managers Index PMI-HIS Markit), τον Μάιο (τελική μέτρηση), αυξήθηκε στις 39,4 μονάδες, από 33,4 μονάδες, τον Απρίλιο. Η μέτρηση του Μαΐου είναι κατά 6 μονάδες υψηλότερη από την ιστορικά χαμηλή μέτρηση του Απριλίου, ωστόσο ο δείκτης παραμένει κάτω από τις 50 μονάδες για 16^ο διαδοχικό μήνα. Υπενθυμίζεται ότι το όριο των 50 μονάδων αποτελεί το διαχωριστικό σημείο μεταξύ συρρίκνωσης και επέκτασης.

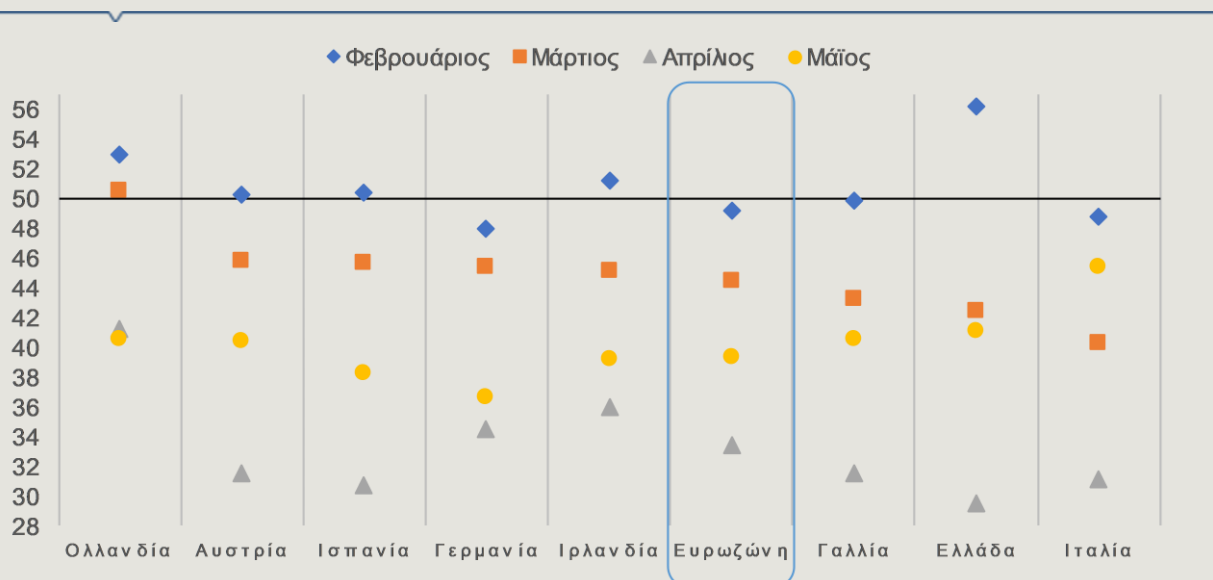
Τα στοιχεία της έρευνας για τον Μάιο υποδηλώνουν περαιτέρω επιδείνωση των λειτουργικών συνθηκών του κλάδου της μεταποίησης, παρά την άνοδο του δείκτη, εξέλιξη που αποδίδεται στην καταλυτική επίδραση της πανδημίας του COVID-19 στην οικονομική δραστηριότητα. Οι επιχειρήσεις του κλάδου καλούνται να διαχειριστούν τόσο τη μειωμένη ζήτηση, ως απόρροια των περιοριστικών μέτρων που επέβαλαν οι εθνικές κυβερνήσεις, όσο και την καθυστέρηση στην παραλαβή πρώτων υλών, λόγω της διαταραχής που έχει επέλθει στις εφοδιαστικές αλυσίδες. Η παραγωγή στη ΖΤΕ, καθώς και οι νέες παραγγελίες συρρικνώθηκαν περαιτέρω, με φθίνοντα, ωστόσο, ρυθμό σε σύγκριση με την πτώση του Απριλίου. Οι εξαγωγές διατήρησαν την καθοδική πορεία, με το ρυθμό μείωσης να είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος στην ιστορία της έρευνας. Η απασχόληση στη μεταποίηση μειώθηκε έντονα, για 13^ο διαδοχικό μήνα, ενώ η μείωση των θέσεων εργασίας ήταν εντονότερη στην Γαλλία, στην Ισπανία και στην Γερμανία. Ενδεικτικό της εξασθενημένης ζήτησης είναι ότι οι επιχειρηματίες του κλάδου, παρά τη μείωση του προσωπικού τους, δήλωσαν ότι ανταπεξήλθαν άνετα στον όγκο εργασιών, όπως υποδηλώνει η μείωση του όγκου αδιεκπεραίωτων εργασιών. Το κόστος εισροών για τις επιχειρήσεις μειώθηκε για 12^ο διαδοχικό μήνα, ενώ οι επιχειρήσεις, προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές, σε ένα περιβάλλον χαμηλής ζήτησης, μείωσαν τις τιμές των τελικών προϊόντων. Όσον αφορά στις προοπτικές, οι υπεύθυνοι για τις προμήθειες στη μεταποίηση παραμένουν απαισιόδοξοι, καθώς κυριαρχεί αβεβαιότητα σχετικά με τη διάρκεια των αρνητικών επιπτώσεων του COVID-19 στην οικονομική δραστηριότητα.

Αναφορικά με τα κράτη που συμμετέχουν στη σύνθεση του δείκτη, με εξαίρεση την Ολλανδία, τα υπόλοιπα κατέγραψαν υψηλότερες επιδόσεις σε σύγκριση με τον Απρίλιο, όλα τα κράτη, ωστόσο, βρίσκονται κάτω από τις 50 μονάδες (Γράφημα 13). Σημειώνεται ότι η έρευνα της IHS Markit πραγματοποιήθηκε στο διάστημα 12-21 Μαΐου, όταν η άρση των περιοριστικών μέτρων βρισκόταν σε αρχικά στάδια στην πλειονότητα των κρατών, συνεπώς, το προοδευτικά αυξανόμενο «άνοιγμα» των οικονομιών αναμένεται να ενισχύσει το δείκτη τους προσεχείς μήνες.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας, το δεύτερο τρίμηνο αναμένεται ραγδαία συρρίκνωση της βιομηχανικής παραγωγής και του ΑΕΠ στη ΖΤΕ. Ενθαρρυντικό είναι ότι οι επιχειρήσεις του κλάδου της μεταποίησης ενδέχεται, κατά το τρίτο τρίμηνο, να σταθεροποιήσουν τα επίπεδα παραγωγής τους ή ακόμα και να τα αυξήσουν. Αρνητικές, ωστόσο, είναι οι προοπτικές τόσο για την απασχόληση, όσο και για την κερδοφορία των επιχειρήσεων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 13

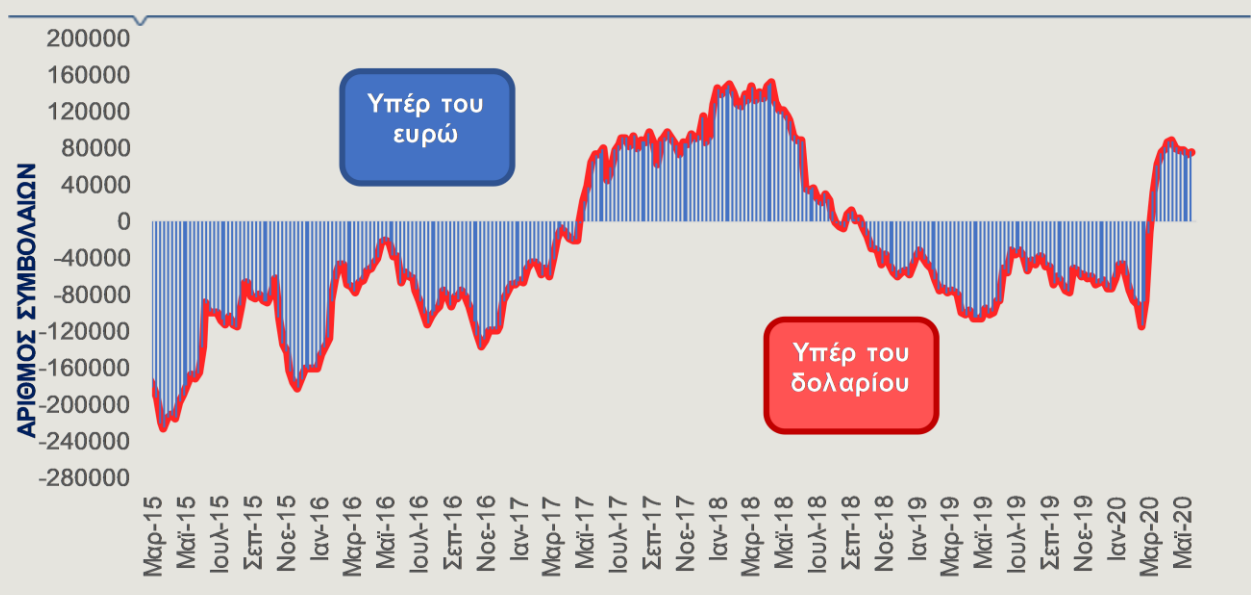
Φεβ.-Μάι. 2020: Εξέλιξη Δείκτη PMI Μεταποίησης στη ΖΤΕ και στα Κράτη-Μέλη που συνθέτουν το Δείκτη

Πηγή:
IHS Markit

Ισοτιμίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις) στην ισοτιμία ευρώ/δολάριο διατηρήθηκαν θετικές, την εβδομάδα που έληξε στις 26 Μαΐου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") αυξήθηκαν κατά 2.660 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα 75.222 συμβόλαια, από 72.562 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 14). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την πρώτη εβδομαδιαία αύξηση που καταγράφεται από τις 12 Μαΐου 2020.

ΓΡΑΦΗΜΑ 14
Specs θέσεις για μη εμπορικές/κερδοσκοπικές συναλλαγές

 Πηγή:
CFTC, IMM

Ευρώ (EUR/USD) ► Η ισοτιμία ευρώ-δολαρίου, στις 3 Ιουνίου, στην Ευρώπη, διαμορφωνόταν περί τα 1,1234 EUR/USD, με αποτέλεσμα το ευρώ να σημειώνει, από την αρχή του έτους, οριακά κέρδη έναντι του δολαρίου (+0,2%), ενώ διαπραγματευόταν υψηλότερα κατά 8,6% από το χαμηλό που είχε καταγράψει στις 3 Ιανουαρίου 2017 (\$1,0342).

Ενισχυμένο εμφανίζεται το ευρώ έναντι του δολαρίου, έχοντας προσεγγίσει εντός της ημέρας το υψηλότερο επίπεδο από τις 11 Μαρτίου (1,1257 EUR/USD), καθώς η συμφωνία του κυβερνητικού συνασπισμού στην Γερμανία για ένα δημοσιονομικό πακέτο ύψους Ευρώ 130 δισ., προκειμένου να στηριχθεί η οικονομία της χώρας, έδωσε ώθηση στο ευρωπαϊκό νόμισμα. Το ευρώ ευνοείται από το βελτιούμενο επενδυτικό περιβάλλον, όπως αντανακλάται και μέσα από τη συνεχιζόμενη άνοδο των μετοχικών αγορών, καθώς το προοδευτικά αυξανόμενο «άνοιγμα» των οικονομιών και η προσδοκία επιστροφής στην «κανονικότητα» επιδρούν καταλυτικά στην επενδυτική ψυχολογία, με αποτέλεσμα να αγνοούνται στην παρούσα συγκυρία καθοδικά ρίσκα, όπως η αναζωπύρωση των εντάσεων μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας. Παράλληλα, η άνευ προηγούμενου δημοσιονομική και νομισματική στήριξη των μεγάλων οικονομιών του πλανήτη που δημιουργεί προσδοκίες για ηπιότερη ύφεση ενθαρρύνει την ανάληψη επενδυτικού κινδύνου, εξασθενίζοντας τη ζήτηση για το αμερικανικό νόμισμα, το οποίο διολίσθησε έναντι του ευρώ για 7^η διαδοχική ημέρα.

Το ευνοϊκό περιβάλλον για το ευρώ αναμένεται να διατηρηθεί, μετά τη νέα παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η ΕΚΤ, στις 4 Ιουνίου, αποφάσισε να αυξήσει κατά Ευρώ 600 δισ. τις αγορές ομολόγων στα πλαίσια του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP), να παρατείνει τις αγορές τουλάχιστον μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2021 και να επανεπενδύσει τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2022 τα ποσά από την εξόφληση τίτλων που αποκτήθηκαν μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος.

Όσον αφορά τα μακροοικονομικά στοιχεία, το ποσοστό ανεργίας στην Ευρωζώνη ανήλθε τον Απρίλιο στο 7,3%, έναντι 7,1%, τον Μάρτιο. Παρά την αύξηση, η μέτρηση του Απριλίου αξιολογήθηκε θετικά, καθώς οι συμμετέχοντες στις αγορές ανέμεναν σημαντικά μεγαλύτερη άνοδο του ποσοστού ανεργίας. Σημειώνεται ότι το ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ αυξήθηκε από 4,4% τον Μάρτιο, στο 14,7% τον Απρίλιο, το υψηλότερο που έχει καταγραφεί στα χρονικά της έρευνας.

Ελβετικό Φράγκο (CHF) ► Το ευρώ καταγράφει κέρδη, σε ημερήσια βάση, έναντι του φράγκου, κινούμενο στην περιοχή των 1,07954 φράγκων (03.06.2020). Το ευρώ σημειώνει, από την αρχή του έτους, απώλειες έναντι του φράγκου, της τάξης του 0,6%.

Βάσει των δημοσιευθέντων νομισματικών στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), την προηγούμενη εβδομάδα, πιθανολογείται ότι υπήρξε παρέμβαση της στην αγορά συναλλάγματος για αποτροπή ενίσχυσης του φράγκου, καθώς το ποσό των μετρητών που οι εμπορικές τράπεζες της Ελβετίας είχαν καταθέσει στην SNB ανήλθε στα 681,6 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα που έληξε στις 29 Μαΐου, από 679,9 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα μέχρι και 22 Μαΐου. Η σημαντική αύξηση των καταθέσεων που καταγράφεται τις τελευταίες δεκαπέντε εβδομάδες (περίπου 91,5 δισ. φράγκα) υποδηλώνει ότι η SNB προτιμά παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος (αγορές δολαρίων και ευρώ), παρά να μειώσει τα επιτόκια της από το τρέχον επίπεδο του -0,75% (το χαμηλότερο παγκόσμια). Η αβεβαιότητα που έχει προκαλέσει η εξάπλωση της πανδημίας του COVID-19 έχει αυξήσει τη ζήτηση για το ελβετικό φράγκο, με την SNB να προσπαθεί μέσω των παρεμβάσεων της να αποτρέψει την περαιτέρω ανατίμησή του, καθώς μια τέτοια εξέλιξη εκτιμάται ότι θα έπληττε τις ελβετικές εξαγωγές. Οι συμμετέχοντες στην αγορά προβλέπουν ότι η SNB θα υπερασπιστεί την περιοχή του 1,05 EUR/CHF, η οποία προσεγγίστηκε στις 14 Μαΐου (1,0505 EUR/CHF), χωρίς ωστόσο να διασπαστεί καθοδικά, με το ευρώ έκτοτε να ανακάμπτει σημαντικά, ενώ, όσον αφορά στη νομισματική πολιτική, δεν αναμένουν περαιτέρω μειώσεις επιτοκίων.

Στερλίνα (GBP) ► Η στερλίνα, στις 3 Ιουνίου, εμφάνιζε μεικτή εικόνα, καταγράφοντας ημερήσια κέρδη έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (1,2575 USD/GBP) και απώλειες έναντι του ευρώ (0,8934 GBP/EUR). Σημειώνεται ότι, από την αρχή του έτους, η στερλίνα καταγράφει απώλειες 5,6% έναντι του ευρώ και 5,1% έναντι του δολαρίου.

Ανακάμπτει για 5^η διαδοχική μέρα η στερλίνα έναντι του δολαρίου, επωφελούμενη κυρίως της αδυναμίας του αμερικανικού νομίσματος, ωστόσο υποχωρεί έναντι του ευρώ, καθώς το ευρωπαϊκό νόμισμα διατηρεί τη δυναμική του.

Η σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων στο Ηνωμένο Βασίλειο λειτουργεί ευνοϊκά για τη στερλίνα, την ώρα που το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων στις αγορές μετατοπίζεται αφενός στη συνεδρίαση της Τράπεζας της Αγγλίας (BoE), στις 18 Ιουνίου, με το σενάριο ωστόσο της απόφασης για υιοθέτηση αρνητικών επιτοκίων να μην είναι το βασικό και αφετέρου στις εξελίξεις σχετικά με το Brexit που θα καθορίσουν, στα τέλη του μήνα, τα επόμενα βήματα. Η ειδησεογραφία δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα για την κατάληξη των διαπραγματεύσεων, σημαντική θεωρείται, ωστόσο, η δήλωση του επικεφαλής της BoE ότι οι τράπεζες θα πρέπει να εντείνουν τις προετοιμασίες για αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς εμπορική συμφωνία. Υπενθυμίζεται ότι, στα τέλη Ιουνίου, οι δύο πλευρές, αφού θα έχουν αξιολογήσει την πρόοδο των διαπραγματεύσεων, θα κληθούν να αποφασίσουν πώς θα πορευτούν. Είναι συνεπώς πιθανό, όσο θα πλησιάζουμε στο χρονικό διάστημα που θα ληφθούν οι αποφάσεις, να σημειώνεται αύξηση της μεταβλητότητας της στερλίνας.

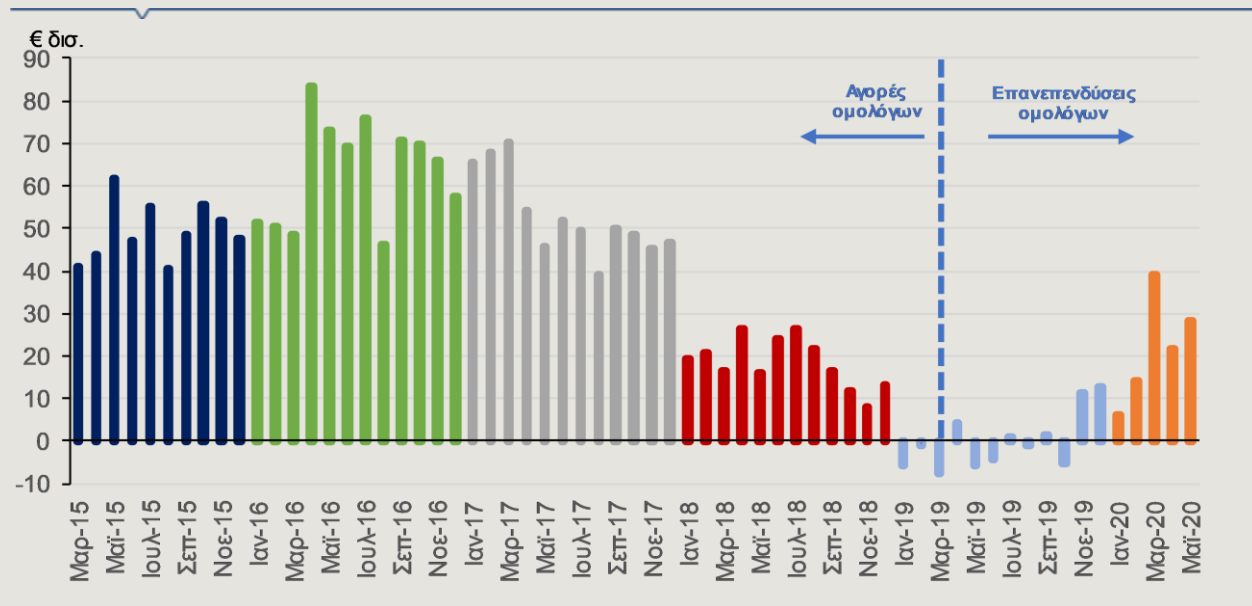
Σωρευτικά, η στερλίνα, από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος, στις 23 Ιουνίου 2016 (αποχώρηση/παραμονή από την Ε.Ε.), έχει διολισθήσει κατά 15,1% έναντι του δολαρίου και κατά 16,5% έναντι του ευρώ. Σε επίπεδο ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, το ασφάλιστρο κινδύνου (CDS-Credit Default Swaps), πενταετούς διάρκειας, στις 3 Ιουνίου, διαμορφωνόταν σε 31,8 μ.β., από 33,3, μ.β., στις 27 Μαΐου.

Αγορές ομολόγων – Χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Η αξία του χαρτοφυλακίου κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ (Γράφημα 15) που έχει προέλθει από την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (QE), για την εβδομάδα μέχρι τις 29 Μαΐου, διαμορφώθηκε στα Ευρώ 2,218 τρισ. Η ΕΚΤ προέβη σε αγορές καλυμμένων ομολόγων, αξίας Ευρώ 703 εκατ., σε αγορές Asset-Backed Securities, αξίας Ευρώ 148 εκατ. και σε πωλήσεις εταιρικών και ασφαλιστικών ομολογιακών τίτλων, αξίας Ευρώ 642 εκατ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ, την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποίησε αγορές αξίας Ευρώ 22,8 δισ., στα πλαίσια του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP), με τη συνολική αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου να διαμορφώνεται περί τα Ευρώ 235 δισ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 15

Εξέλιξη αγοραπωλησιών κρατικών ομολόγων ανά μήνα από την ΕΚΤ

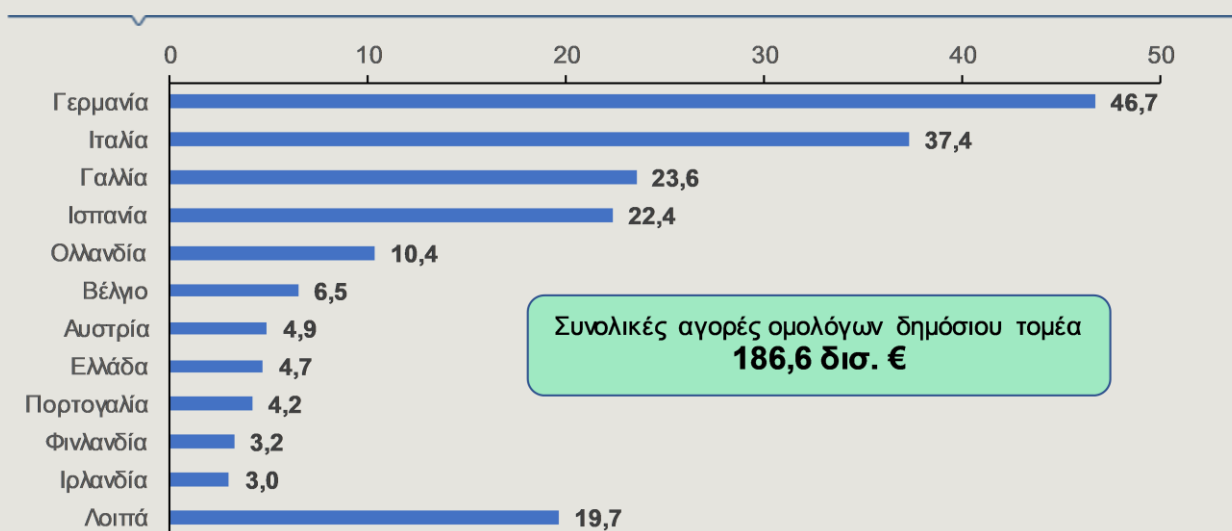
Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα, Alpha
Bank

Στην ελληνική αγορά ομολόγων, το εύρος της απόδοσης του δεκαετούς κρατικού ομολόγου, λήξης 12 Μαρτίου 2029, με κουπόνι 3,875%, διαμορφωνόταν, τις πρωινές ώρες της 3^{ης} Ιουνίου, μεταξύ 1,45% και 1,48%. Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ομολόγου της Ελλάδας και του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) υποχώρησε στις 185 μονάδες βάσης. Παράλληλα, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας, ως σημείο αναφοράς του κόστους δανεισμού της Ζώνης του Ευρώ, διαμορφώθηκε στο -0,38%. Το δεκαετές ομόλογο της Πορτογαλίας, στις 3 Ιουνίου, κατέγραφε απόδοση 0,56%, της Ισπανίας 0,59% και της Ιταλίας 1,56%. Η διαφορά απόδοσης του δεκαετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του γερμανικού υποχώρησε στις 94 μ.β., ενώ του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου αυξήθηκε στις 195 μ.β. Η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου των ΗΠΑ διαμορφωνόταν στο 0,72%, στις 3 Ιουνίου.

Διατηρείται το αγοραστικό ενδιαφέρον για τα ομόλογα των κρατών-μελών της Ευρωζώνης και ιδιαίτερα εκείνων που προσφέρουν συγκριτικά υψηλότερες αποδόσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ιταλία άντλησε Ευρώ 14 δισ. μέσω έκδοσης 10ετούς ομολόγου, με τη ζήτηση να ανέρχεται σε περίπου Ευρώ 108 δισ. Οι κυβερνήσεις σπεύδουν να εκμεταλλευτούν το νέο Έκτακτο Πρόγραμμα Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), προβαίνοντας σε εκδόσεις χρέους. Με βάση τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η ΕΚΤ, η αξία του συνολικού χαρτοφυλακίου του PEPP, στα τέλη Μαΐου, διαμορφώθηκε σε περίπου Ευρώ 235 δισ. (οι μέσες εβδομαδιαίες αγορές διαμορφώνονται σε Ευρώ 26 δισ.), εκ των οποίων Ευρώ 186,6 δισ. αφορούν αγορές ομολόγων του δημόσιου τομέα. Από τα τέλη Μαρτίου που ξεκίνησε το πρόγραμμα μέχρι τα τέλη Απριλίου, η

ΓΡΑΦΗΜΑ 16

Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP): Αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ ανά κράτος

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα

ΕΚΤ αγόρασε ομόλογα αξίας Ευρώ 119 δισ., ενώ τον Μάιο αγόρασε ομόλογα αξίας Ευρώ 116 δισ. Αναφορικά με τα κράτη-μέλη, η ΕΚΤ έχει αγοράσει Ευρώ 46,7 δισ. γερμανικού χρέους (Γράφημα 16), ενώ ιδιαίτερης αναφοράς χρήζουν οι αγορές ιταλικού χρέους που ανέρχονται σε Ευρώ 37,4 δισ., καθώς πρόκειται για ένα κράτος που έχει πληγεί σφοδρά από την πανδημία του COVID-19. Η ΕΚΤ εφαρμόζει ένα εμπροσθοβαρές πρόγραμμα αγοράς ομολόγων, προκειμένου να στηρίξει τις εθνικές οικονομίες, καθώς έχει ήδη προβεί σε αγορές που αντιστοιχούν περίπου στο 1/3 του αρχικού συνολικού προβλεπόμενου ποσού (Ευρώ 750 δισ.), ενώ με τον τρέχοντα ρυθμό, το ποσό αυτό αναμενόταν να καλυφθεί πολύ πριν από τα τέλη του έτους. Ωστόσο, η ΕΚΤ, στις 4 Ιουνίου, προέβη σε αύξηση του ποσού των αγορών κατά Ευρώ 600 δισ., με το συνολικό ποσό πλέον να ανέρχεται σε Ευρώ 1,35 τρισ. Παράλληλα, ο χρονικός ορίζοντας για τις αγορές παρατείνεται τουλάχιστον μέχρι τον Ιούνιο του 2021, ενώ τα ποσά από την εξόφληση τίτλων που αποκτήθηκαν στα πλαίσια του συγκεκριμένου προγράμματος θα επανεπενδύονται τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2022. Επιπλέον, οι καθαρές αγορές στα πλαίσια του προγράμματος APP θα διατηρηθούν στα Ευρώ 20 δισ. μηνιαίως, μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

Ετήσια στοιχεία	2015	2016	2017	2018	2019	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9	
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,2	0,0	0,9	1,1	0,8	
Δημόσια Κατανάλωση	1,6	-0,7	-0,4	-2,5	2,1	
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	0,7	4,7	9,1	-12,2	4,7	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,1	-1,8	6,8	8,7	4,8	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,4	0,3	7,1	4,2	2,5	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	-1,7	-0,8	1,1	0,6	0,3	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) *	0,6	3,5	3,9	4,4	4,3	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	175,9	178,5	176,2	181,2	176,6	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-0,8	-1,7	-1,9	-2,8	-1,4	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2019	2019		2020		Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές)
		Q3	Q4	Q1	Τελευταία διαθέσιμη περίοδος	
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	0,8	1,6	2,9	3,4	3,4 (Ιαν.-Μαρ.)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	13,2	23,7	12,2	-12,1	-32,3 (Ιαν.-Απρ.)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	9,8	37,9	10,2		56,6 (Ιαν.-Φεβ.)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	0,9	1,3	-1,5	1,5	1,5 (Ιαν.-Μαρ.)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	54,2	54,4	53,8	51,0	41,1 (Μάιος)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	105,4	108,1	108,8	110,7	88,5 (Μάιος)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	103,6	104,8	104,1	108,6	82,8 (Μάιος)	
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-19,8	-11,7	-7,1	-10,4	-33 (Μάιος)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	-0,6	-0,5	-0,6	0,1	0,3 (Απρ.)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	1,7	2,2	1,7	3,4	3,9 (Απρ.)	
- Βιομηχανία	0,4	-1,3	0,4	4,5	6,6 (Απρ.)	
- Κατασκευές	-4,4	0,7	-4,4	-3,7	-3,2 (Απρ.)	
- Τουρισμός	3,8	4,1	3,8	3,7	-3,1 (Απρ.)	
Νοικοκυριά	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-3,0 (Απρ.)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	-1,6	-1,1	-1,6	-1,7	-2,1 (Απρ.)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,4	-3,3	-3,4	-3,4	-3,3 (Απρ.)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	0,3	-0,1	0,1	0,4	-1,4 (Απρ.)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	7,3	8,3	7,6	6,9	6,9 (Α' τρίμ.)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	17,3	17,0	16,6		16,1 (Φεβ.)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	1,9	2,3	1,0	-0,9	-0,9 (Α' τρίμ.)	
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,8	0,3	1,3	-0,7	-0,7 (Α' τρίμ.)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	0,1	-1,4	2,0	2,0 (Α' τρίμ.)	
Επενδύσεις	4,7	2,5	14,0	-6,4	-6,4 (Α' τρίμ.)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	9,1	0,7	2,5	2,5 (Α' τρίμ.)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,5	-2,7	-0,3	0,2	0,2 (Α' τρίμ.)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, IHS Markit

* Χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

¹ Διευκρινίσεις της Τραπέζης της Ελλάδος σχετικά με τη χρηματοδότηση της εγχώριας οικονομίας:

- Στα υπόλοιπα περιλαμβάνονται τα δάνεια, οι τοποθετήσεις σε εταιρικά ομόλογα και τα τιτλοποιημένα δάνεια στα οποία τα πιστωτικά ιδρύματα λειτουργούν ως διαχειριστές.
- Περιλαμβάνεται η χρηματοδότηση από την Τράπεζα της Ελλάδος. Από τον Δεκέμβριο 2016, δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, λόγω αναταξινόμησής του από το χρηματοπιστωτικό τομέα στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης.
- Από τον Μάρτιο 2019 τα δάνεια προς τις ναυτιλιακές εταιρείες με καταστατική έδρα στο εξωτερικό δεν περιλαμβάνονται πλέον στη χρηματοδότηση της εγχώριας οικονομίας.
- Οι καθαρές ροές και οι ρυθμοί μεταβολής υπολογίζονται αφού ληφθούν υπόψη οι αναταξινόμησεις και οι μεταβιβάσεις δανείων/εταιρικών ομολόγων, οι διαγραφές, καθώς και οι συναλλαγματικές διαφορές.

² Διευκρινίσεις της Τραπέζης της Ελλάδος σχετικά με τις καταθέσεις της εγχώριας οικονομίας στα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα:

- Δεν περιλαμβάνεται η Τράπεζα της Ελλάδος. Επίσης, από το Δεκέμβριο 2016, δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, λόγω αναταξινόμησής του από το χρηματοπιστωτικό τομέα στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης.
- Οι καθαρές ροές και οι ρυθμοί μεταβολής υπολογίζονται αφού ληφθούν υπόψη οι αναταξινόμησεις και οι συναλλαγματικές διαφορές.
- Από τον Μάρτιο 2019, οι καταθέσεις και τα ρέπος των ναυτιλιακών εταιρειών με καταστατική έδρα στο εξωτερικό δεν περιλαμβάνονται πλέον στις καταθέσεις της εγχώριας οικονομίας.

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιαδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματός του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του